№ 54 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 12 ՄԱՐՏԻ

1913

ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 12 ՄԱՐՏԻ № 54

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ"
Сергіевская ул., № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"

Խմբագրատան տելեֆոն № 2—53.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամենիցքով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 10—20 կոպ.

Տպարանի տելեֆոն № 67.

ՊԱՊԻՐՈՍՆԵՐ ԳԱԼԼԻԱ „ԿՈՄԷՏԱ" ԸՆԿ.
25 հատը—15 կոպ., 10 հատը—6 կոպ. (ն. ու.)
— ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ: —
986. 0—22

ՄՇԱԿ

Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція „МШАКЪ".
TIFLIS, Rédaction du journal „MSCHAK".

ՄԱՐՏԻ 1-ԻՑ ՄԻՆՉԵՒ
ՏԱՐՎԱՅ ՎԵՐՋԸ 9 ՌՈՒԲ.

Բաժանորդագրվել կարելի է իւրաքանչիւր ամսի 1-ից սկսած:

Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաեւ հին հասցէն եւ 40 կ. նամականիշ: ՀԻՆ ՀԱՍՑԷՆ եւ 40 կ. չուղարկողների խնդիրները՝ հասցէն փոխելու վերաբերմամբ ԿԸ ԹՈՂՆՎԵՆ ԱՆՀԵՏԵՒԱՆՔ.

Յայտարարութիւնների համար պէտք վճարել I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պետիտ)—20 կ., IV երեսի վրա—10 կոպ.:

Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնարկութիւնների յայտարարութիւնները բացառապէս ընդունվում են՝ Մոսկվայում—Центральная Контора Объявленій Торг. Дома Л. и Э. Метцль и К°, և նրա բաժանմունքներում—Պետերբուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршальковская, 130, Վիլնօյում՝ Большая, 38, Պարիզում՝ 8 Площадь Биржи.

1913 թ-ի տարեկան բաժանորդները, որոնք առ 1-ն յունվարի 1914 թ. լրիւ վճարած կլինեն բաժանորդավճար 10 րուբլին, ձրիաբար կը ստանան հետեւեալ 2 գրքերը. 1) «Մշակ» եւ հայ կինը» և 2) «Մշակի» քառասնամեակ»:

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ
Արաս-Արագեան հրապ. № 7.
Չորեքշաբթի, մարտի 13-ին կը կայանայ
ԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
I
Ներսիսեան դպրոցի գրականութեան ուսուցիչ Մ. ՄԱՍԷՆՃԵԱՆԸ
Կը դասախօսէ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵԱՆՔԻ ՀԱՅԵԼԻՆ Է թեմայի վրա
II
ԳՐԱԿԱՆ-ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Բարեհաճ մասնակցութեամբ օր. օր. Ա. Բաբալեանի, Լ. Մալխասեանի, Ե. Մաճկալեանի, Մինասբէկեանի, պ. պ. Մ. Աղայեանի, գերասան Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆՈՒ, Մ. Պետրոսեանի, Ե. Սարգսեանի Գ. Վրոյրի: Նուագակցում է Գ. Թէյմուրազեան:
և ջութակահար
Սկիզբն է երեկոյեան ժամը 8-ին:
Տեղերի գները 1 ր. 50 կոպէկից մինչև 50 կ.: Աշակերտականները (սակաւաթիւ) 50 կ.:
(ա. օ.) առ. 193. 2—1

Նաւագնացութեան եւ Առեւտրի Ռուսական Ընկեր.-ը
Русское Общество Пароходства и Торговли
յայտնում է ի տեղեկութիւն ապրանք ուղարկողների և ստացողների, որ ԱԶՕՎԵԱՆ ԾՈՎԻ ՎՐԱ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԱՑՎԱԾ Է
Ազօվեան ծով—Տագանրոգ նաւահանգստի վրայով ապրանքներ ուղարկելը դէպի Ռուսաստանի շատ տեղերը, այն է՝ Մոսկվա, Խարկով, Տուլա, Վորոնէժ, Տամբով, Պենզա և այլն—ամենակարճ և ճեռնտու գիծն է: Ապրանքների ընդունելութիւնը և ապահովագրումը—Տագանրոգի վրայով—ուղղակի հաղորդակցութեամբ կատարվում է երկաթուղային բոլոր կայարաններում, նոյնպէս և
ԹԻՖԼԻՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ
Սոլոլակսկայա փ., տ. Օտտէնի № 8, տելեֆ. № 11.
Նոյն տեղը վաճառվում են շոգենաւային ճանապարհորդական տոմսակներ մինչև Սև-ծովի բոլոր նաւահանգիստները:
2—2 188. (ն.) առ. Գործակալ Ս. Խ. ՍՈՒԼԽԱՆԵԱՆ

ՑԻՆԿՕԳՐԱՖԻԱ Ս. ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆ ԵՒ Ա. ՍԻՒՏՃԵԱՆ
Պատրաստում է կլիշէներ, էմալի. Փորձարանը ցինկի, պղնձի, գալվանօ և ընդարձակում է, կրում են արտասահմանի նորագոյն մեքենաներ.
Հասցէն. Тифлисъ, Пушкин. пассажъ цинкографія Т-ва С. Согомонянъ и А. Сютчьянъ.
(ն. գ.) առ. 191. 3—2

ՇՈՒՇԻ—ԵՒԼԱԽ ՊՕՍՏԱՅԻՆ ՏՐԱԿՏԸ
նորից անցաւ Լ. ՎԱՐԱԶԵԱՆԻ կարգադրութեան տակը: Ձեռք են առնված խիստ միջոցներ՝ կատարել երթեեկութիւնը առանց ուշացնելու կայարաններում: Ծառայողների կազմը նորոգված է քաղաքավարի և կարգապահ մարդկանցով: Պատրաստված են կայարաններում հանգստանալու և ճաշելու համար մաքուր և յարմար սենեակներ, իսկ Եւլախ, Աղդամ, Խօջալու կայարաններում գիշերել ցանկացողների համար պատրաստված են ձրի և կահաւորված տաք սենեակներ:
Փակ կառքերի, ամեն տեսակ բաց կօլեասկաների և դիլիժանսների համար, նաև առանձին տեղերի համար դիլիժանսներում, պատուէրները ընդունվում են նամակներով և հեռագիրներով օր առաջ և պատրաստ տրվում են կառքերը գնացքները վօկզալ հասած րոպէին: Առանձին տեղի գինը մի մարդու համար դիլիժանսում, առ այժմ, Շուշում 3 ր., Եւլախում 4 ր.: Հասցէն՝ Евлахъ, Контора почтовой станціи.
(օ. մ.) առ. 179. 15—3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ս. Գ. ԿԷՕՆՃԵԱՆ
Ընդունում է ատամի և բերանի հիւանդութիւն ունեցողներին. պլոմբ, արհեստական ատամներ, ատամհեռացում, (առանց ցաւի):
Ընդունելութիւն 9—2-ը առաւ., 4—7-ը երեկ.
Անկիւն Արաս-Արագսկայա հրապարակի և Լերմոնտովսկայա փողոցի, № 1.
(ե.հ.կ.) առ. 849. 0—23

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Գ. Յ. ԳԱՐԱԿԻՒԼԵԱՆ
(Նախկին օգնական համայնքի)
Վերադառնալով արտասահմանից վերսկսել է հիւանդների ընդունելութիւնը
Ամեն օր՝ առաւօտեան ժ. 9—1½-ը և երեկ. ժ. 4—7-ը:
Վելեամինովսկայա փողոց № 4, բն. 3.
առ. (օ.մ.) 129. 50—17

ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ ՀՐԱՒԷՐՈՎ
ԳԱՍՏՐՈԼՆԵՐ
ԲԱԳՈՒԻ ՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ԽՄԲԻ
Ղեկավարութեամբ ՉԱՐԻՖԵԱՆԻ
Երեքշաբթի, մարտի 12-ին
ՀԱՄԼԷՏ
Ողբերգ. 5 արար. և 12 պատկ., Շէքսպիրի, թարգմ. Յ. Խան-Մասէհեանի:
Համլէտի դերը առաջին անգամ Թիֆլիսում կը կատարէ պ. ՉԱՐԻՖԵԱՆԸ:
Չորեքշաբթի, մարտի 13-ին
Վերջին գաստրոլ
Երրորդ անգամ
Մասնակցութեամբ տիկ. ՄԱՑՍՈՒՐԵԱՆԻ
ՀԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐ
Դրամա 4 գործ. 12 պատկերով, Լ. Շանթի:
Սեփական դեկօրներ և հագուստներ: Երգեցիկ խումբ և երաժշտութիւն, յատկապէս այդ պիէսի համար հեղինակած:
ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ. տ. տ. Ադամեան, Ագնիւ, Արաքս, Աստղիկ, Մելիք-Շահնազար. պ. պ. Ահարոնեան, Անդրանիկ, Ալլահվերդեան, Աւալեան, Զարիֆեան, Շահխաթունի, Միրզոյեան, Ուշտունի, Խաժակ, Սափարեան, Ստեփանեան և սեկցիայի սիրողները:
Ռեժիսեօրական խորհուրդ
Յուշարար՝ Թորոսեան
Տոմսակները վաճառվում են թատրոնի կասսայում:
ՏԵՂԵՐԻ ԳՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆ:
Աշակերտական տոմսակները 50 կ.:
Սկիզբն է երեկոյեան ժամը 8-ին:
194. 2—1

ԲԵՌԼԻՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆՑ
Ներքին հիւանդութիւններ՝ առանձնապէս կրծքի, ԹՈՔԱԽՏԻ և սրտի: Բժշկութիւն նաև ՏՈՒԲԵՐԿՈՒԼԻՆՆԵՐՈՎ, ՌԱԴԻՈ պրէպարատներով և վիրաբուժական միջոցով՝ ՊՆԵՎՄՕԹՈՐԱԿՍՈՎ:
Ընդունելութիւնը ամեն օր, առաւօտեան ժամը 9—1-ը և երեկոյեան ժամը 5—8-ը:
Չքաւորներին առ. ժամը 9—10-ը ձրիաբար:
Սօլօլակ, Բեհբութեան փող. № 23 (անկիւն Գանովսկայա): Հեռախօս 7—92.
(ա.օ.) առ. 92. 100—27

ԲԺԻՇԿ
Յ. Մելիք-Նուբարեան
ներքին և երեխաների հիւանդութիւնների, առանձնապէս թոքերի:
Թոքախտի բժշկութիւնը տուբերկուլիններով և պնեվմատօրակսով:
Ընդունելութիւնը ՆՈՐ ԲՆԱԿԱՐԱՆՈՒՄ
Ամեն օր (առաւօտեան 12—1 ժ.
(երեկոյեան 5—7 ժ.
Սօլօլակ, Ռտիշչեվսկայա 10 (Լերմոնտովսկ. դեղատան դիմացը):
(ն.հ.կ.) առ. 746. 100—66

ԲԺԻՇԿ
ՇՈՒՇԱՆԻԿ ՆԱԲԱԹԵԱՆ
Ընդունում է հիւանդներ կանանց և մանկաբարձութեան վերաբերեալ ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, երեկ. ժամը 5—6-ը:
Հասցէն՝ Ռտիշչէվսկայա № 1.
առ. (կ. ե. հ.) 4. 100—28

ՓՈԽԱՐՔԱՅԻ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Լոյս մարտի 10-ի գիշերը նորին պայծառափայլութիւնը քնեց մօտ վեց ժամ: Զարկերակը ամեն րոպէում խփում է 60 անգամ: Շնչառութիւնը մի րոպէում՝ 26—32. Ինքնազգացումը փոքր ինչ լաւ է: Ստորագրեցին բժիշկներ Ադամեան, Ռուդէնկօ և Շէվչէնկօ:

—

Կովկասի Հայուհեաց Բարեգ. Ընկ. վարչութիւնը, ի պատասխան իր հեռագրի, ստացաւ կոմսուհի Ել. Ա. Վորոնցով-Դաշկովայից հետեւեալ հեռագիրը. «Ի սրտէ շնորհակալութիւն եմ յայտնում ամուսնուս և իմ կողմից Կովկ. Հայուհեաց Բարեգ. Ընկ. վարչութեան, դասատուների և երեխաների աղօթքների և բարի ցանկութիւնների համար»:

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

9 և 10 մարտի

Պետերբուրգ.—Պարսից դեսպանի ուղեկցութեամբ Ցարսկոե Սելօ մեկնեցին Մակու-խանի որդի Աբբաս-Փաշա խանը և նրա հօրեղբօր որդի Եօզգա-Փաշա-խանը:

Ճանապարհների հաղորդակցութեան և զինւորական ու ծովային գործերի մասնաժողովները միացեալ նիստում հաւանութիւն տուին այն օրինագծին, որ թոյլատրում է կառուցանել պետական հաշւով Թիւրքական սահմանին մօտ Սարիղամիշ—Կարաուրգան երկաթուղագիծը:

Թագաւոր Կայսրը հրամայեց 1913 թ. զինավարժութեան կոչել 4 շաբաթ ժամանակամիջոցով ամենուրեք պետութեան մէջ, բացի Պրիմուրեանի երկրից, այն առաջին կարգի արտօնութիւններ ունեցող զինւորացուներին, որոնք զինւորական ծառայութեան կանչվել են 1910 և 1912 թ.թ.:

—

Պետերբուրգ. — Եկաւ բուլգարական ազգային ժողովի նախագահ Դանէվը:

—

Բրիւսել.—Սօցիալիստների կօնգրէսը ընդհանուր գործադուլ յայտարարեց ապրիլի 1-ին:

—

Պարիզ.—Երեկոյեան Բարտուն Պուանկարէին ներկայացրեց մինիստրների հետեւեալ ցուցակը. մինիստրների խորհրդի նախագահ ու ժող. լուսաւորութեան մինիստր՝ Բարտու, արդարադատութեան մինիստր՝ Բատիէ, արտաքին գործերի՝ Պիշօն, ներքին գործերի՝ Կլօտց, ֆինանսների՝ Շարլ Դիւմօն, զինւորական՝ Էտիէն, ծովային՝ Բոդէն, հասարակական աշխատանքների՝ Տիէրրի, առեւտրի՝ Մասսէ. երկրագործութեան՝ Կլէմանտէլ, աշխատանքի՝ Շէրօն, գաղութների՝ Ժան Մորէլ: Նոր մինիստրները լիակատար համաձայնութեան յանգեցին պալատին ներկայացված բոլոր էական հարցերի վերաբերմամբ: Կաբինէտի կազմի մէջ են չորս սենատոր և 12 պատգամաւոր: Սենատորներից 3-ը և պատգամաւորներից 1-ը պատկանում են ձախակողմեան դեմոկրատիկ կուսակցութեան, մի սենատոր և մի պատգամաւոր՝ հանրապետական դաշնակցութեան, 3 պատգամաւոր՝ ձախակողմեան արմատականներին, 5-ը՝ արմատական սօցիալիստներին, մինը՝ հանրապետական սօցիալիստական խմբակին:

—

Նիւ-Եօրկ.—Ուրագանի անցած տեղերում մահացան աւելի քան 60, վիրաւորվեցին աւելի քան 200 մարդ:

—

Տօկիօ.—Ստորին պալատում Եապօնիայի արտաքին քաղաքականութեան մասին ուղղված հարցապնդմանը կառավարութիւնը գրաւոր կերպով յայտնեց, որ կը պաշտպանի Չինաստանի ամբողջութեան սկզբունքը. կառավարութիւնը խուսափում է որեւէ կարծիք յայտնել Անգլիայի և Ռուսաստանի Տիբէթում և Մոնղոլիայում ձեռնարկած գործողութիւնների մասին. Սոնեաստեէնը հեռանալով Եապօնիայից յայտնեց, թէ եթէ չինացիք առաջուց մերժէին Եապօնիային, մոնղոլական հարց գոյութիւն չէր ունենայ:

ՅՈՒՆԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ՍՊԱՆՄԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

9 և 10 մարտի

Աթէնք.—Թագաւորի թաղումը նշանակված է մարտի 17-ին:

—

Պետերբուրգ.— Թագաւոր Կայսրի ներկայացուցիչ հելլէնների թագաւորի թաղմանը մեկնում է Մեծ Իշխան Դմիտրի Կօնստանտինօվիչը:

—

Պետերբուրգ.—Երեկոյեան ժամը 6 և 40 րոպէին Յունաստան մեկնեց ներկայ լինելու իբրև Թագաւոր Կայսրի ներկայացուցիչ յունաց թագաւորի թաղմանը Մեծ Իշխան Դմիտրի Կօնստանտինօվիչը: Միեւնոյն գնացքով Յունաստան մեկնեց թագաւորի դուստր Մեծ Իշխանուհի Մարիա Գէօրգիեվնան:

—

Կ. Պոլիս.—Կօմիտէտին թշնամի երեք յոյն պատգամաւոր, զինւորական դատարանի վճռով, արտաքսվեցին մայրաքաղաքից:

Երբ աւելի ու աւելի տարածվեցին այն լուրերը, թէ յունաց թագաւորը սպանվել է հրէայ-մասօնների ձեռքով, այստեղ սկսեցին տարածվել ստայօդ լուրեր այն մասին, իբր հրէական և մահմէդական կոտորածներ են տեղի ունեցել Մակեդոնիայում:

—

Բեռլին.— Կայսրի ներկայացուցիչ Գէորգ թագաւորի թաղմանը նշանակված է պրինց Հէնրիխը:

ԲԱԼԿԱՆԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՇՈՒՐՋԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

9 և 10 մարտի

Ցետինիէ. — Մեծ պետութիւնների ներկայացուցիչները հաղորդեցին արտաքին գործերի մինիստրին մեծ պետութիւնների միջնորդութեան պայմանները: Մինիստրը խնդրեց ժամանակ տալ այդ առիթով յարաբերութեան մէջ մտնելու դաշնակիցների հետ:

—

Բելգրադ.—«Պրէս-Բիւրօն» հաղորդում է, որ «Ալբ. Կոր.»-ի տեղեկութիւնները՝ իբր թէ սերբերը Ըսկօպլէյում և Պրիզրէնում խստութիւններ ու բռնութիւններ են գործադրում կանանց և երեխաների վրա, միանգամայն տենդենցիօզ են ու անհիմն:

—

Ըսկօպլէ. — Այս օրերս Էլբասանում սերբերին անձնատուր եղան աւելի քան 600 թիւրք զինւոր Կարա-Սաիդի և Ջավիդ-փաշայի զօրամասերից, որոնք գտնվում են Բէրատում և Լիւշնի մօտերը: Էլբասանի հարաւային կողմում ալբանները յօժարակամ յանձնում են զէնքերը սերբերին:

Չերնեավսկիի կոմիտետի լիազօր գնդապետ Չեխօվիչը առայժմ 100,000 ֆրանկ է բաժանել վնասված քրիստոնեաներին:

—

Բուխարէստ.—Լոնդոնի ռումինական դեսպանը հրաւիրվելու է դեսպանների խորհրդակցութեանը Հարաւային Ալբանիայի հարցի քննութեան և կուցովլախ ազգաբնակութեան կարիքները պարզելու համար: Այս հանգամանքում տեղիս մամուլը տեսնում է Ռումինիայի դիպլօմատիական աջողութիւնը:

—

Օդեսսա.—Պատերազմի դաշտից վերադարձան ռուս օդագնացներ Եւսիւկօվը, Կօլչինը և Սէդօվը, որոնք գտնվում էին բուլգարական զօրքի մէջ:

—

Սօֆիա.—Հերքվում է Բելգրադից ստացված այն տեղեկութիւնը, իբր բուլգարական հրոսակախմբեր են կազմակերպվել գործելու Մակեդոնիայի այն տեղերում, որ գրաւել են սերբերը:

ՄԵԾ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ [illegible]

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 մարտի

Սօֆիա.—Մեծ պետութիւնների ներկայացուցիչները, իւրաքանչիւրը առանձին, երէկ Գեշովին յանձնեցին հետեւեալ հաղորդագրութիւնը. [illegible]

4) մեծ պետութիւնները չեն կարող նպաստաւոր վերաբերմունք ցոյց տալ դէպի պատերազմական վարձհատուցման պահանջը, սակայն թոյլ կը տան բալկանեան դաշնակից պետութիւնների ներկայացուցիչներին՝ մասնակցելու այն միջազգային մասնաժողովին, որ գումարվելու է Պարիզում քննելու համար այն հարցը, թէ ինչպիսի մասնակցութիւն են ունենալու օսմանական պարտքի մէջ. Թիւրքիան նոյնպէս հրաւիրված է մասնակցելու մասնաժողովի աշխատանքներին։

«Միաժամանակ հաշտութեան պայմանների հիմնական բանակցութիւնների հաղորդագրութեան հետ մեծ պետութիւնները անհրաժեշտ են գտնում դադարեցնել պատերազմական գործողութիւնները»։

Գեշովը շնորհակալութիւն յայտնեց և ասաց, որ կը քննէ առաջարկութիւնը դաշնակիցների հետ, յետոյ արդէն կը պատասխանէ։

—

Բելգրադ.—Մեծ պետութիւնների առաջարկած հաշտութեան պայմանների առիթով «Պոլիտիկան» գրում է. «Մեծ պետութիւնների վճիռը այնքան անարդար է, որ դաշնակիցները, չը նայած որ անկեղծօրէն ցանկանում են ընդառաջել Եւրոպայի ցանկութիւններին, այնու ամենայնիւ հարկադրված են լինելու նախապատւութիւն տալ զէնքի դատաստանին։ Թիւրքիան չը ցանկացաւ ընդունել մեծ պետութիւնների խորհուրդները, երբ Եւրոպան գործում էր նրա օգտին. այժմ բալկանեան դաշնակցութիւնը չէ կարող ընդունել այնպիսի խորհուրդներ, որոնք հակառակ են իր շահերին»։

—

Լոնդօն.—Ղեկավար շրջանների մեծ մասը այն կարծիքի է, թէ եւրոպական բարդութիւններ հազիւ թէ լինեն։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐԻ ԱՌԻԹՈՎ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

9 և 10 մարտի

Վիէննա.—«Բոսնիշէ Կոր.»-ի ասելով, Ցետինիէի աւստրօ-ունգարական դեսպան Գիզլը, որ վերջերս ծանր անդամահատութեան ենթարկվեց, վերադարձել է Ցետինիէ։

Մամուլը շարունակում է յարձակումները Սերբիայի և Չերնոգորիայի դէմ, կարծիք յայտնելով թէ երկու փոքր պետութիւններ համարձակութիւն են առնում արհամարհանքով վերաբերվել դէպի Աւստրօ-Ունգարիայի պահանջները։ Մամուլը դրա պատճառը վերագրում է ռուսական երկդիմի քաղաքականութեան և պահանջում է ձեռք առնել կտրուկ միջոցներ։

Երեկոյեան լրագիրները մեծ հանգստութեամբ քննում են ստեղծված դրութիւնը։ Կիսապաշտօնական «Վինէր-Ալգ.. Ցայտունգը» գրում է. «Որովհետև Չերնոգորիայի պատասխանը չը գոհացրեց Աւստրիային, ուստի վերջինս ձեռք է առել վճռական քայլեր»։

—

Պարիզ.—Աւստրիական նաւատորմը Դալմացիա ուղարկելը ֆրանսիական մամուլից ընդունվեց մրաբերան ցաւակցութեամբ, որպիսի ձեռնարկութիւնը խախտում է Եւրոպայի համերաշխութիւնը և աւելացնում է եւրոպական միջադէպի երկիւղը։

—

Բեռլին.—Արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ մատնանշում են, որ Գերմանիան դատապարտում է, որ Չերնոգորիան բռնութեամբ կաթոլիկներին ուղղափառութեան է փոխում։ Իտալիան չէ համակրում Աւստրօ-Ունգարիայի ինքնագլուխ քայլերը, օրինակ՝ դիւանագիտական առաջադրութիւններն ու ծովային ցոյցերը։

—

Վիէննա.—Լրագիրները վկայում են, որ աւստրօ-ունգարական-չերնոգորական ճգնաժամը թուլացել է։

Լրագիրներում տպված է միանման տեղեկութիւն, թէ կապվել է աւստրօ-ռուսական համաձայնութիւն այն մտքով, որ Աւստրօ-Ունգարիան համաձայն է Սկուտարը Ալբանիային միացնելու դէպքում հրաժարվել Դիակովօն միացնելուց, պահանջելով սակայն միջազգային երաշխաւորութիւն, թէ Չերնոգորիան և Սերբիան բռնութեամբ դաւանափոխ չեն անի իրանց հպատակ կաթոլիկներին և մահմեդականներին։

Լրագիրների ասելով, վերջին ունկնդրութեան ժամանակ Ֆրանց-Յովսէփ կայսրը ընդգծել է, թէ բալկանեան դէպքերը մեծ հոգս են պատճառում, և որ անհրաժեշտ է անպայման խաղաղութիւն պահպանել միապետութեան համար. կայսրը յոյս ունի, որ կաջողվի յաղթահարել դժուարութիւնները, գովասանքով խօսեց Բերխտոլդի խելացի ու հանգիստ քաղաքականութեան մասին, որ ջանում է միապետութեան ժողովուրդներին պաշտպանել պատերազմի սարսափներից։

«Ֆրէմդէնբլատը», քննելով աւստրօ-չերնոգորական վիճելի հարցերը, յայտնում է, թէ Աւստրիայի հասարակական կարծիքը յամառութեամբ պահանջում է ձեռք առնել կտրուկ միջոցներ անորոշ կացութեան դէմ, ուրովհետև Եւրոպայի ձեռնարկած քայլերը անհետևանք մնացին։

...ութիւններու նոր յաջողութեանց, աղէտաբեր հետևանքներ պիտի ունենայ։ Ռուսերու կողմէ Հայաստանի գրաւումէն վերջ՝ անգլիացիք պիտի գրաւեն կամ ամբողջութիւնը և կամ մէկ մասը այն երկիրներուն, ուր լեզուն արաբերէն է։ Ֆրանսացիք թերևս Սուրիոյ պիտի տիրանան։ Բայց ասիկա ոչ մէկ տեսակէտով պիտի կրնայ փոխարինել քաղաքական, տնտեսական և բարոյական այն աղէտը, որուն պիտի ենթարկուի Ֆրանսա՝ Գերմանիոյ կողմէ Փոքր Ասիոյ գրաւումովը։ Գերման նաւատորմիղը Միջերկրականի մէջ կը կազմէ պատահականութիւն մը, զոր ոչ մէկ գնով պիտի կրնայինք ընդունիլ։ Ահա թէ ինչու կը մերժենք Ասիական-Թիւրքիոյ բաժանման լուծումը մեծ պետութեանց միջև և թէ կը յանձնարարենք Թիւրքիոյ շնորհել հայերուն տանելի ռէժիմ մը, որպէս զի ջնջուի մէկը տարբաղադրութեան պատճառներէն, որոնք կը սպառնան այժմ Թիւրքիոյ»։

(«Մանզ. Էֆ.»)

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԽԱԲՐԻԿՆԵՐ

—

Մերսին, 23 փետրուար

◆ Անցեալները քանիցս փորձեր եղան տեղւս շուկային հռչուած մէկ մասին մէջ հայ վաճառականի մը խանութէն կրակ ձգել և անհելի հրդեհ մը առաջ բերել։

Բարեբաղդաբար կրակը գիշերէն առաջ նշմարուելուն կարելի եղաւ, մանաւանդ վերջին անգամը, դէմը առնել, որով ոչ միայն նիւթական ծանր աղէտի մը դէմը առնուեցաւ, այլ և անոր հետևանք ուրիշ աւելի ծանր դէպքերու, ըստ որում կրակը հայու մը խանութէն ծագելուն և մօտերն ալ իսլամ խանութպաններ գտնուելուն, գործը այս վերջնոց կողմէն սրբւոտ և թերևս նախապատրաստուած վրէժխնդրութեանց կրնար յանգիլ։

Անմիջապէս քննութիւն բացուելով, նոյն իսկ տեղւոյն վրայ և այդ միջոցին, հասկցուեցաւ, որ հրդեհը պատրաստուած էր հայ վաճառականին դրացի Թիւրք խանութպանէ մը, որ վերևէն ծակ մը բանալով անկէ նաւթով օծուած լաթեր և գայնս 1—2 ժամ վերջ բռնկելիք մոմ մը զետեղած էր քանի մը տեղէ։ Խուզարկութիւն ըլլալով այդ թրջուած շորերէն ուրիշներ ալ գտնուեցան իր խանութին մէջ և մանաւանդ հաստատուեցաւ, որ խանութի գտնուած ապրանքներուն արժէքաւոր մեծ մասը տունը փոխադրած էր։

Հրձիգը այդու ոչ միայն հրդեհին պատասխանատւութիւնը իր դրացի հայ խանութպանին վրայ ձգելով պիտի կրնար իր ապահովագրուած խանութին արժէքը ստանալ, այլ և այդու հայերը պիտի ցոյց տրուէին իբր հրձիգ, նենգ, անպատիւ և ըլլալիք աղէտներուն պատճառ....։

Հակառակ բացայայտ ապացոյցներուն՝ դատարանը սակայն, փոխանակ բուն յանցաւորը բանտարկելու, բանտարկեց հայ վաճառականը... Թերևս բանը մը շօրթելու նպատակաւ։ Քանի մը օրուայ աշխատութեանց և դիմումներու պէտք եղաւ, մինչև որ վերջապէս տրուած և հետզհետէ ձեռք բերուած անհերքելի ապացոյցներու վրայ հաճեցաւ ձգել անմեղը և բանտարկել բուն յանցաւորը, զոր սակայն այժմէն իսկ արդարացնելու ճիգեր կընեն։

Տեղ մը, ուր այնքան հիւպատոսներ կան, օտար ապահովագրական ընկ. ներկայացուցիչներ և եւրոպացիք, այսպէս ստոյգ գործի մը մէջ այս ստեղծ քմահաճ անարդարութիւններ կը գործուին, ինչ կըլլան ուրեմն երկրին ներսերը, ուր և ոչ իսկ ձիչ մը հանելու և բողոքելու ազատութիւն ունին բռնաբարուած և անիրաւուած քրիստոնեաները....։

◆ Ադանայի օսմանեան որբանոցին տընօրէնութիւնը կուսակալութենէն առաջարկուած էր տեղւոյն ազգային վարժարանաց նախորդ տնօրէն Միսաք Գույումճեանին։ Վերջինս սակայն գրած է, զէթ ներկայ պարագայից մէջ անընդունելի, կարգ մը պայմաններ, ինչպէս օրինակի համար կարևոր գումար մը հաստատութեան կըթականին ի հաշիւ։ Հնար չըլլալով անոնց գոհացում տալ, Գույումճեան մերժած է առաջարկուած պաշտօնը։

Անդին ազգային որբանոցաց անորոշ կացութիւնն ալ կը շարունակուի։ Դրամի չգոյութիւնը և վարչական անկերպարանութիւնը միացած՝ կը միտին քանդել հանրային գթութեան այդ տուները, անխնամ ձգելով հարիւրաւոր անտէրունչ երկսեռ որբերը։

Փառէն վարդապետը Որբախնամէն իր պահանջած արդար գոհացումը չստանալուն վրայ հրաժարած է իր պաշտօնէն։ Որբախնամը, որ արդէն անձնուէր պաշտօնեաներ չունի, տարօրինակ տրամաբանութեամբ մը սակայն ոչ կընդունի յիշեալին հրաժարականը—ու ընդհակառակն կը պնդէ, որ իբր ընդհ. տնօրէն շարունակէ իր պաշտօնը—և ոչ ալ քաջութիւն կունենայ իր կուլիսներուն մէջ յիշեալ որբանոցի եկեղեցականին հանդէպ նիւթուած և հիւսուած լրագրական բարբանջանքները և ամբաստանութիւնքը հերքելու։ Ի՞նչ անուն տալ այս անանուն վարմունքին։

Դիտող

Թիֆլիսում վերջին 10—15 տարիներս քաղաքացիական գոյութեան իրաւունք ստացաւ աշխատողների մի որոշ խմբակ, որոնք ունեն երկու խողանակ, կօշիկներին քսելու իւղ և մի փոքրիկ անդուկ, որի վրա դնում են կօշիկ սրբել տուողները իրանց ոտները. ահաւասիկ այս ամբողջ ինվենտարով չարչարվելով օրն ի բուն, վառ եղանակին, անձրևին թրջվելով, ամառվայ կիզիչ տօթին տապակվելով՝ այդ չարքաշ աշխատաւորները կարողանում են օրական այնքան աշխատել, որ իրանց և իրանց մօտիկներին հազիւ են մի կերպ պահում.

Ստացածներն է իւրաքանչիւր մաքրել տուողից 3—10 կոպէկ.

Եւ ահաւասիկ մեր Թիֆլիսի քաղաքային ինքնավարութիւնը, իր դատարկ անդուկը լցնելու համար, մտածել, մտածել և ուրիշ եկամուտի աղբիւրներ չը գտնելով՝ որոշել է այս խեղճ ու կրակ խմբակի օձիքից բռնել, նրանց արիւն-քրտինքով կոպէկները խլել իբրև վարձ այն բանի համար, որ այդ խեղճերը քաղաքային մայթերի վրա տեղ են բռնում իւրաքանչիւրը ոչ աւել, ոչ պակաս՝ քան կէս արշին...

Պէտք է քաղաքատնտեսութեան մեծ հանճար ունենալ այսպիսի մի գիւտ ստեղծելու համար, և իբրև հետևողութիւն այս առաջին քայլին մեր կողմից առաջարկում ենք մեր քաղաքի «չնաշխարհիկ հայրիկներին» վերցնել տուրքեր նաև հետևեալ դասակարգերից, որոնք նոյնչափ մաշում են և շահագործում խեղճ քաղաքի մայթերը.

1) Կաղէթչիկ կոչված դասակարգից, որոնք նմանապէս կոպէկների համար օր են մթնացնում և գիշեր լուսացնում, սակայն քաղաքի մայթերը մաշում...

2) Բոլոր մշակներից և արհեստաւորներից օրական տուրք վերցնել այն բանի համար, որ առաւօտները մութն ու լուսին համարձակվում են քաղաքի որոշ հրապարակների և շուկաների մայթեր մաշել օրվայ ապրուստը ճարելու համար...

3) Քաղաքի բոլոր մուրացկաններից, որոնք իրանց արհեստի համար—մուրացկանութեան—համարձակվում են մաշել քաղաքի փողոցների մայթերը...

Երբ այս եկամտաւոր աղբիւրները շահագործվեն և սպառվեն, խոստանում ենք մեր քաղաքի հայրերին էլի ցոյց տալ արդիւնաւոր եկամուտների աղբիւրներ...

Քաղաքի պարոնայք հայրեր, դուք որ հանգիստ խղճով որոշում էք խլել կօշիկ մաքրողների կոպէկներ-աշխատանքից ամսական 3 րուբլուց մինչև 15 րուբլի, ապա մի նայեցէք ձեզ վրա և տեսէք, թէ ձեր մէջ որքան կան բանկերի դիրեկտօրներ, խոշոր ընկերութիւնների կառավարիչներ հազարաւոր ռոճիկներով. դուք որ օգտվում էք քաղաքի բոլոր տուած յարմարութիւններից, դուք, պարոններ, քանի գրօշ էք տալիս քաղաքին իբրև տուրք... մտածեցէք մի փոքր և ապա այդ աշխատաւորների վերջին կոպէկներին դիմեցէք։

Պ. Ժուրուլին շատ բաներ է տեսել և լսել Րիգա քաղաքում, ուր սպանդանոցից անգամ եկամուտ չեն ուզում ունենալ բնակիչներին թեթևութիւն տալու համար...

Շիրին

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐ ՄԱԿԼԱԿՕՎԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

—

«Temps» լրագրի Պետերբուրգի թղթակից Րիվէգի հետ ներքին գործերի մինիստր Մակլակօվը մի խօսակցութիւն է ունեցել, որ առաջ է բերել որոշ շրջանների մէջ մեծ դժգոհութիւն։ Այդ խօսակցութեան մէջ Մակլակօվը պարզել է իր գործունէութեան ծրագիրը և բռնելիք ուղղութիւնը Ռուսաստանի ներքին գործերի վերաբերմամբ։

«Մեր երկրում այնքան գործ կայ, այնքան բան կայ բարենորոգելու և փոփոխելու, որ ես միայն այժմ եմ սկսում իմանալ Ռուսաստանի բոլոր կարիքները,—ասել է Մակլակօվը։—Ձեզ կարող է պարադօկս թւալ, եթէ ասեմ, որ ներքին գործերի մինիստր լինելով, ես ապակենտրոնացման համոզված կողմնակիցն եմ։ Մարդիկ, որոնց յանձնված է առանձին նահանգների կառավարութիւնը, նահանգներ՝ որոնցից մի քանիսը Ֆրանսիայից մեծ են, պէտք է իրաւունք ունենան վճռելու տեղական կարիքներին վերաբերեալ հարցերը, առանց դիմելու մինիստրութեան։

«Եւ ամեն ջանք գործ կը դնեմ, որպէսզի նահանգապետների իշխանութեան ծաւալը լայնանայ և որպէսզի նահանգապետները որքան կարելի է նուազ չափով կախում ունենան Պետերբուրգից։ Ի հարկէ, զօրեղացնելով նահանգապետի իշխանութիւնը պէտք է մտածել և կօնտրօլ ստեղծելու մասին։ Բայց իրական կօնտրօլ։ Այդ նպատակով բաւական է ըէվիզիայի օգնութեանը դիմել։ Ապակենտրոնացման ուժեղացման ծրագիրը պահանջում է զէմստվօներ մտցնել այն տեղերը, որտեղ չը կան այժմ, որով աւելացրած կը լինենք ընտրողական խմբերի ծաւալը։

«Ոստիկանութիւնը մեր կեանքի այն հիւանդ կողմն է, որ իսկոյն բժշկութիւն է պահանջում։ Իմ ձեռնարկած առաջին միջոցը նահանգապետների գումարումն է ոստիկանական ըէֆօրմը քննելու համար։ Ընդունված է ոստիկանական ծառայողների ռոճիկը աւելացնելու միտքը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՋԱՒԻԴ ԲԷՅ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

—

Բեռլինէն մարտ 7 թւով «Օսմանիշէր Լօյդի» ուղղուած մասնաւոր հեռագիրի մը մէջ կը կարդանք.

«Berl. Tag.»-ի մէկ թղթակցին հետ տեսակցութեան մը մէջ, ելմտական նախկին մինիստր Ջաւիդ բէյ, ի միջի այլոց ըսաւ.

«— Թիւրքիա պիտի լքանէ կեդրոնացումի հին դրութիւնը և Անատոլուի մէջ ապակեդրոնացման վարչութիւն մը պիտի հաստատէ։ Լուծում մը պիտի գտնուի հայկական խնդրին համար, որ հողային է և քաղաքական բնութիւն չունի։ Որչափ որ կարելի է, հայերուն պիտի վերադարձուին այն հողերը, որոնք յափշտակուած են իրենցմէ. և Փոքր Ասիոյ մէջ պիտի տեղաւորուին Եւրոպական Թիւրքիայի 250,000 փախստականները, որոնց հոն պիտի գտնեն կլիմայական և տնտեսական նպաստաւոր պայմաններ։ Թիւրքիա շատ բան կորսնցուց Եւրոպայի մէջ, բայց իր կորուստները պիտի դարմանէ Անատոլուի մէջ»։

(«Մանզ. Էֆ.»)

ՊԷՏՔ Է ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐ ԸԼԼԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

—

«Jeun Turc»-ի Պարիզի թղթակիցը կը գրէ.

«Ռուսիոյ զինակից ֆրանսացիները կը մաղթեն, որ Հայաստան թիւրքական տէրապետութեան տակ մնայ։ Բարենորոգումներ պէտք են Հայաստանի համար։ Այո, Ֆրանսան սիրող բոլոր ֆրանսացիներուն սրտէն բղխած մեծ աղաղակն է ասիկա, և ստիպուած եմ մէջ բերել հոս մէկ մասը խիստ հետաքրքրաշարժ յօդուածի մը, որ կը խօսի բարենորոգմանց և Ասիական Թիւրքիոյ բաժանման մը մասին։

«Comité de l'Asie Française»-ի քարտուղար դը-Կոնտէնսօն կըսէ.

«— Կը մաղթենք սրտանց Ֆրանսայի և մարդկութեան շահուն համար, որ կարելի եղածին չափ շուտ հեռանան Ասիա տարածուած կռիւները և Թիւրքիա ասկէ առաջ Հայաստանի խոստացած բարենորոգումներուն հաւատարիմ գործադրութեամբ գիտնայ հաշտեցնել այն ժողովուրդները, որոնք աւելի կամ նուազ կապեր ունին օսմ. պետութեան հետ։ Դժբաղդութեանց մեծագոյնը պիտի ըլլայ, եթէ Մակեդոնիոյ դէպքերը կրկնուին Հայաստանի մէջ և եթէ Թիւրքերը, ինչպէս Մակեդոնիոյ մէջ ըրին, Հայաստանի մէջ ալ չգործադրեն խոստացուած բարենորոգումները նոր միջամտութիւններ առաջ բերելով և իրենց անկարողութեամբ տեղի տան ինչպէս Եւրոպական, նոյնպէս Ասիական-Թիւրքիոյ մէջ նոր անձնապատութեան մը։ Մենք կը պնդենք մեր այն կարծիքին մէջ, թէ Ասիական-Թիւրքիոյ բաժանումը, ըլլայ հետևանք ներքին յեղափոխութեանց և կամ օտար միջամտութեան և կամ վերջապէս բալկանեան պե-

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻ ԳՈՐԾՈՂԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

—

Այսօր Թիֆլիսում կատարվում է ժողովրդական թատրոնի երկարամեայ մի գործողի յոբելեանը։

Դա Իւրիյ Կօրեակօվի յոբելեանն է։

Նա 20 տարի է գործում է Թիֆլիսում ժողովրդական բեմի համար և եղել է այդ գաղափարի ամենամեծ պաշտպաններից մէկը։

Կօրեակօվը մեծացել է Կովկասում, ապրել է կովկասեան ժողովուրդների կեանքով և յաճախ նա հանդէս է եկել նաև հայկական կեանքի որոշ շրջաններում, իբրև ժամանակագիր։ Այդպէս, օրինակ, նա մի քանի անգամ եղել է հայկական գաւառներում և յատկապէս Էջմիածնում հանդիսաւոր դէպքերի միջոցին։

Թէև այսօր տօնվում է Կօրեակօվի միայն բեմական գործունէութեան յոբելեանը, այնու ամենայնիւ օգտվում ենք առիթից յայտնելու մեր յարգանքը նրան այն համակրական վերաբերմունքի համար, որը նա ունեցել է դէպի հայ ազգաբնակութեան զգացմունքները։

Թատրոնական գործը ծանօթ է Իւրիյ Կօրեակօվին։ Նա հետևել է կովկասեան թատրոնի զարգացման ընթացքին և իբրև թղթակից մայրաքաղաքի թատրոնական հրատարակութիւնների՝ տուել է տեղեկութիւններ Կովկասի բեմական կեանքի մասին։ Նա միևնոյն ժամանակ կազմել է կովկասեան թատրոնի պատմութիւնը և զետեղել պարբերական հրատարակութիւնների մէջ։

Իբրև թատրոնական սիրող նա առաջին անգամ հանդէս է եկել Թիֆլիսում 1892 թ. Թիֆլիսի երաժշտական կրուժօկում տրված ներկայացմանը։ 1895 թւից նրան տեսնում ենք իբրև գործունեայ անդամ ժողովրդական ընթերցանութեան յանձնաժողովում, որտեղ և յղացաւ միտք հիմնելու ժողովրդական թատրոն Թիֆլիսում։ Այդ միտքը յետոյ իրագործվեց յանձնաժողովի երեք անդամների միջոցով, որոնք էին Զախարիյ Պօկատիլօվ, Եւգենիյ Սօֆրանօվ և Իւրիյ Կօրեակօվ։ Նրանք սկսեցին տալ կանոնաւոր ժողովրդական ներկայացումներ Աւճալեան լսարանում, որոնք իսկոյն գրաւեցին ժողովրդական սարքին և միջին դասերի առանձին ուշադրութիւնը դարձրին, սկսված գործը գաղափարական և մասսայական։

Միաժամանակ բացվեց ու կեանք ստացաւ երկաթուղու վարչութեան թատրոնը։

Այդ երկու թատրոններում էլ Իւրիյ Կօրեակօվը ունէր գործունեայ մասնակցութիւն, հանդէս գալով թէ իբրև դերասան, թէ իբրև ռեժիսոր, շարունակելով միևնոյն ժամանակ գործել ժողովրդական ընթերցանութեան յանձնաժողովում, կրելով պարտաւորութիւններ թէ վարչական գործողի, թէ դասախօսի և թէ բեմախօսի։

Իւրիյ Կօրեակօվը յետոյ փոխադրեց իր գործունէութիւնը նաև դէպի Վերայի աուդիտօրիան։

Իսկ երբ կառուցվեց Զուբալօվի Ժողովրդական Տունը, այն ժամանակ նա դարձաւ ռուս դրամատիկական կրուժօկի հիմնադիր անդամներից մէկը և շարունակում է գործել նրա մէջ։

Այսօրվայ յոբելեանական ներկայացումը կազմված է նրա անմիջական մասնակցութեամբ և ղեկավարութեամբ։ «Իօհան Անհեղը» պիէսում Իօհաննի դերը կատարում է ինքը Կօրեակօվը։ Ներկայացումը տեղի կունենայ ժողովրդական ներկայացումների գներով։ Ստացած արդիւնքը կը յատկացվի դրամատիկական կրուժօկի դրամարկղի ուժեղացման։

Համակրելով յոբելեարի արդիւնաւէտ կուլտուրական գործունէութեան՝ անկեղծ ու ջերմ կերպով շնորհաւորում ենք Իւրիյ Կօրեակօվի 20-ամեայ բեմական աշխատանքի յոբելեանը, ցանկանալով որ նա կարողանայ տօնել աւելի ևս մեծ յոբելեաններ և տեսնել իր ջանքերի մասնակցութեան հիմնարկութիւնը աւելի ևս պերճացած ու զարգացած ժողովրդական բեմական գործի ասպարէզում։

Ա. Քալանթար

—

«Театръ и Искусство» հանդէսի մէջ տպագրված է մի յօդուած Իւրիյ Կօրեակօվի մասին յոբելեանի առիթով և զետեղված է նրա բաւական աջող լուսանկարը։ Ցօղուած էր նուիրել Կօրեակօվի յոբելեանին և «Кавказъ» լրագիրը իր կիրակնօրեայ համարում։

ՓՈՔՐԻԿ ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—

Քաղաքային անդուկի մի մեծ եկամուտը

Երևի ընթերցողները մի առանձին ուշադրութիւն չը դարձրին այն լրագրական լուրի վրա, որ Թիֆլիս քաղաքի ինքնավարութիւնը որոշել է ամսական տուրք վերցնել կօշիկ մաքրողներից։

Փորձենք վերլուծել այս լուրը։

Թիֆլիսում ապրողներս ամենքս լաւ ճանաչում ենք «չիստի» կոչված մշակ-աշխատաւորներին, իսկ դաւառը դրանց մասին լաւ հասկացողութիւն չունի, որովհետև այդպիսի աշխատաւորների կարիք չունեն, և այդպիսիք գաւառներում չը կան ...

«Ռուսաստանում յանցաւորութիւնը աճում է և յանցագործների թիւը աւելանում։ Մասամբ այդ պէտք է բացատրել նրանով, որ երիտասարդութիւնը աճել է 1905 և 1906 թւականներին։ Աստուծոյ ու օրէնքի վախը բոլորովին չքանում է և առաջ է գալիս խուլիգանութիւնը։ Աւելի լայն իշխանութիւն ունենալով, նահանգապետները կարող կը լինեն աւելի աջող կերպով կռւել այս երևոյթի դէմ։

«Հետևեալ շուտափոյթ րէֆօրմը, որով ես զբաղվելու եմ, կը լինի անցագրային սիստեմը։

«Սահմանագծային հրէական ազգաբնակութիւնը ուղղակի ստեղծել է մի փէշակ՝ անցագրեր հայթայթելու գործում։ Այդ չարիքի առաջն առնելու համար մենք կը հաստատենք աւելի խիստ կօնտրօլ։

«Գալով մամուլին պէտք է մի միջոց գտնել, որպէսզի այնպիսի օրէնք ստեղծվի, որը փոփոխութեան ենթարկի այն տարօրինակ դերը, որ խաղում է կառավարութիւնը։ Ներկայ օրէնքի համաձայն՝ մենք լրագիրները կարող ենք գրաւել միայն այն ժամանակ, երբ որ նրանք արդէն ծախվել են փողոցներում և հասցված են բաժանորդներին։ Մենք գտնվում ենք Օֆֆենբախի կարաբինների դրութեան մէջ։ Մենք չափազանց ուշ ենք հասնում։

«Այն օրինագիծը, որ կառավարութիւնը մտցնելու է Դումա, պահանջ է դնելու, որ լրագիրների համարները պօստին յանձնելուց 3 ժամ առաջ ներկայացվեն գրաքննիչին։ Բայց դա նախնական գրաքննութեան նորոգումն է և յետադիմական քայլ,—կարող են ասել այս առիթով։ Ոչ, կասեմ ես։ Առաջ, որպէսզի լրագրի համարը կարողանար տպվել, նրա վրա պէտք է լինէր գրաքննիչի ստորագրութիւնը։ Այժմ այդ ձևականութիւնը չէ լինելու։ Տպագրութիւնը կը կատարվի անարգել։

«Բայց մենք հնարաւորութիւն կունենանք գրաւելու այն համարները, որոնց տարածվելը վնասակար կը համարվի։ Նախնական գրաքննութեան վերացմամբ՝ մտցված է տուգանքների սիստեմը, որի մէջ ես պակասութիւնների տարբեր եմ տեսնում։

«Ամեն մի յանցանք պէտք է իւստիցիայի գործը լինի, այլ ոչ թէ վարչութեան։ Ես կողմնակից եմ, որ մամուլի յանցանքները քննվեն բացառապէս դատարանում։ Բայց ցանկանում եմ, որ կառավարութիւնը որոշ իրաւասութիւններ ունենայ մամուլի դէմ։

«Եթէ որևէ լրագիր մի անգամ տուգանվի դատարանի վճռով, օրէնքը կը պարտաւորեցնի փողային դեպօզիտ մտցնել, մօտաւորապէս, 2-ից 3 հազար րուբլի։

«Տուգանքը ամեն անգամ կը հանվի այդ գումարից, և լրագիրը պէտք է պարբերաբար լրացնի պակասը. այլապէս նրա հրատարակութիւնը պէտք է դադարի։ Մամուլի օրէնքը այդպիսի դէպօզիտ կը պահանջի միայն այն թերթերից, որոնք մի անգամ արած կը լինեն «սայթաքուն քայլը»։

«Հրէական հարցի մասին ես այն կարծիքի եմ, որ ներկայ օրէնսդրութիւնների ոչ մի փոփոխութիւն թոյլատրելի չէ։

«Ի մասնաւորի, ինչ որ վերաբերում է օտարերկրեայ հրէաներին, ես ցոյց կը տամ, որ ռուսաց կառավարութիւնը ոչ մի միջամտութիւն թոյլ չի տայ ներքին օրէնսդրութեան մէջ և չի փոխի այն միջոցները, որոնց ընդունելը հարկաւոր է համարել։

Ես կարծում եմ, որ մեր յարաբերութիւնները Պետական Դումայի հետ ժամանակի ընթացքում ընդհարումների չեն ենթարկվի։ Նրան պատկանում է օրէնսդրական իշխանութիւնը, իսկ մեզ՝ պետականը։ Պետական Դուման պէտք է հրատարակէ օրէնքներ, իսկ մենք՝ գործադրենք։ Ես հաւատացած եմ, որ երբ այժմեան Դուման վերջնականապէս համախմբվէ, ես կը հանդիպեմ նրա մէջ ոչ հակառակորդի, այլ աշխատակցի...»

«Լեհական խնդիրը նոյնպէս կարևոր է, —յայտնել է մինիստրը,—բայց կառավարութիւնն առ այժմ ժամանակ չունի նրանով զբաղվելու»։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՑ

Քաղաքական գործեր

I

Թիֆլիսի դատաստանական պալատի առանձին ատեանը, դասակարգային ներկայացուցիչների մասնակցութեամբ, Գանձակ քաղաքում, մարտի 7-ին և 8-ին, դռնփակ քննեց Շուշու գաւառի բնակիչներ Ասրիյեանի, Յովհաննիսեանի, Վարդապետեանի և Ջանիբէկեանի գործը, որոնք մեղադրըվում էին «Դաշնակցութեան» պատկանելու և սպանութիւն գործելու համար քրէական նոր օրէնսգրքի 102-րդ յօդ. 2-րդ մասով և հին օրէնսգրքի 1454-րդ յօդուածով։

Առանձին ատեանը, որ դատավճիռը դռնբաց յայտարարեց և վերջին յօդուածում նախատեսված պատիժը ըստ Բարձրագոյն մանիֆէստի կրճատեց, դատապարտեց Ջանիբէկեանին ցմահ աքսորի, իսկ միւսներին 10-ական տարի տաժանակիր աշխատանքների, բոլորին էլ զրկելով ունեցած իրաւունքներից։

Մեղադրեալներին պաշտպանում էին երդուեալ-հաւատարմատար Կլանկ և երդ.-հաւատարմատարի օգնական Մելքումեան։

II

Նոյն առանձին ատեանը մարտի 9-ին պիտի քննէր Գանձակի նահանգի Կարեագինի գաւառի 8 գիւղացիների և Ս. քահ. Տէր-Ոսկանեանի գործը, որոնք մեղադրվում էին իբր «Դաշնակցութեան» պատկանողներ։

Մեղադրեալներին պաշտպանելու համար հրաւիրված էին հետևեալ փաստաբանները՝ Անդրօնիկօվ (Պետերբուրգից), Վանսովիչ (Բագուից), Ե. Դօլուխանեան, Տ. Յովհաննիսեան, Բարաթօվ և Ալ. Պապօվեան (Թիֆլիսից)։

Դեռ նիստը դռնփակ չը յայտարարված, երդ.-հաւատ. Տ. Յովհաննիսեան, յիշեցնելով որ դատախազը կանչել է տուել 15 վկայ, որոնք ոչ միայն հարց ու փորձի չեն ենթարկված նախնական քննութեան ժամանակ, այլ և յայտնի չէ, թէ ինչ հանգամանքներ են հաստատելու, խնդրեց, որ առանձին ատեանը պարտաւորեցնէ դատախազին գոնէ այժմ յայտնել այդ բանը, որպէսզի մեղադրեալները կարողանան նոր ապացոյցներ պատրաստել ի հերքումն այդ նոր վկաների։

Ի պատասխան այդ յայտարարութեան դատախազը ներկայացրեց այդ նոր վկաների 1912 թ. հոկտեմբերի վերջին տուած խնդրագիրը, որով նրանք (15 հոգի Թուրքեր Կարեագինի գաւառի Գիւզաքլու գիւղի բնակիչներից) իրանց ծառայութիւնն են առաջարկում իշխանութեանը՝ ապացուցանելու, որ մեղադրեալներից 4 հոգի, այն է՝ Աղբալեան, Առաքելեան, Մաղունցեան և Իմախանեան 1906 թ. սեպտեմբերին, երբ «Դաշնակցութեան» կօմիտէի անդամներ, յարձակումն են կազմակերպել իրանց վրա, հրկիզել են իրանց գիւղը և աւարի ենթարկել իրանց գոյքն ու անասունները։

Այդ թղթի ընթերցումից յետոյ, որ ճընշող տպաւորութիւն գործեց՝ իբր առաջին օրինակ հայ-թուրքական անտագօնիզմի՝ դատաստանական գործում, ամբաստանեալների բոլոր պաշտպանները խնդրեցին յետաձգել գործը և ժամանակ տալ իրանց՝ պաշտպանութեան նոր վկաներ ցոյց տալու այդ թուրք վկաների ցուցմունքները հերքելու համար։

Դատաստանական պալատի առանձին ատեանը յարգելով այդ խնդիրքը՝ յետաձգեց գործը։

ՍԱՐԳԻՍ ԿՈՒԿՈՒՆԵԱՆՑԻ ԳՈՐԾԸ

Շաբաթ, մարտի 9-ին, Թիֆլիսի դատաստանական պալատի սեսիան Գանձակ քաղաքում՝ սկսել է քննել դասակարգային ներկայացուցիչների մասնակցութեամբ Սարգիս Կուկունեանցի Գանձակի բանտից փախչելու գործը։ Իբրև ամբաստանեալներ այդ գործի մէջ դատի են ենթարկված Գանձակի բանտի գլխաւոր Մ. Եգօրօվը, բանտի հսկիչներ՝ Բուրէյ, Զերնօտա, Բայկօվ, փականագործ Ղազարեանը, վարպետի աշակերտներ՝ Մկրտչեանը և Յակոբջանեանը։ Այս բոլոր անձինք մեղադրվում են նրա մէջ, որ աջակցել են Կուկունեանցին փախչել բանտից։

«Кавказъ» լրագիրը հետևեալ մանրամասնութիւններն է հաղորդում այդ գործի մասին.

«Սարգիս Կուկունեանցը անցեալ դարի 80-ական թւականներին մի քանի Թիւրքահայերի հետ միասին մեղադրվեց Ռուսաստանի սահմանները զինուորված արշաւանք գործելու մէջ և դատապարտվեց 20 տարի տաժանակիր աշխատանքների։ Նա իր պատիժը կրեց Սախալին կղզում. 1904 թ. կամաւորների խումբ կազմելով, կռւեց եապօնացիների դէմ. 1906 թ. վերադարձաւ Նուխի, ուր մտաւ Դաշնակցութիւն կուսակցութեան մէջ և դարձաւ նրա գործունեայ անդամներից մէկը։ Դրա համար նորից դատապարտվեց 15 տարվայ տաժանակիր աշխատանքի, բայց Գանձակի բանտից փախաւ, աքսոր ուղարկվելուց առաջ, թէև մի քանի ժամանակից յետոյ բռնվեց Նոր-Բայազէտի Նորադուզ գիւղում։ Ահա այդ փախչելուն աջակցութիւն են ցոյց տուել վերոյիշեալ մեղադրեալները, որոնք կաշառված են եղել Դաշնակցութեան կօմիտէից, որ ծախսել է այդ գործի վրա 17,000 րուբլի։ Այդ ամենը պարզվել է վկաների տուած ցուցմունքներից, ուստի և վերոյիշեալները ենթարկվել են քրէական պատասխանատուութեան մեղադրանքով, որ, կաշառվելով, աջակցել են Կուկունեանցի փախուստին Գանձակի բանտից։ Գործից երևում է, որ դեռ 1911 թ. սեպտեմբերի 28-ին, Գանձակի ոստիկանապետը, ինչպէս և դեկտեմբերի 10-ին, նահանգական դատարանի պրօկուրօրը զգուշացնում են բանտի կառավարիչ Եգօրօվին՝ խիստ միջոցներ ձեռք առնել և հսկել Կուկունեանցի վրա, որովհետև նրանց տեղեկութիւն է հասել, որ արտասահմանեան սօցիալ-յեղափոխականների մի կազմակերպութիւն մարդիկ է ուղարկելու Գանձակ՝ այդ փախուստը աջողեցնելու համար։ Սակայն Եգօրօվը ոչ մի միջոց ձեռք չէ առել։ Ինքը Կուկունեանցը մի երկու անգամ յայտնել է քննութեան ժամանակ, թէ իր փախչելուն նպաստել է Եգօրօվը, բայց վերջին ցուցմունքի ժամանակ 1912 թ. մայիսի 2-ին յայտնել է, թէ Եգօրօվը բնաւ տեղեկութիւն չունէր»։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

Ուսուցչի մահ

Գորիս, 25 փետրվարի

Երէկ խուռն բազմութեան ներկայութեամբ հողին յանձնվեց գաւառիս առաջին ուսուցիչներից մէկի, Գորիսի անդրանիկ քաղաքագլխի, Խնձորեսկցի Արշակ Արտեմիչ Ղազարեանի մարմինը։

Հանգուցեալը տարիներ շարունակ պաշտօնավարել է գիւղական պետական դըպրոցներում, իսկ 1905 թւից վարել է Գորիսի քաղաքագլխի պաշտօնը։

Քառամեայ ծառայութիւնից յետոյ Ղազարեանը 50—52 տարեկան հասակում դարձեալ նետվում է դպրոց և պաշտօնավարում իր ծննդավայր Խնձորեսկ գիւղում։

Փետրվարի կէսերին մրսելով՝ Ղազարեանը ստանում է թոքերի բորբոքում և Գորիս, իր բնակարանը տեղափոխվելով՝ երկրորդ օրը վախճանվում է։

Գատարգին խօսեցին հանգուցեալի անցեալ ուսուցչական կեանքի և այլ բարեմասնութեանց առիթով Խորէն քահանան, քաղաքագլուխը, Թուրք մօլլան, պետական դպրոցի ռուս ուսուցիչը (ռուսերէն) և տողերիս գրողը։

Դիակի վրա կային 3 հատ պսակներ հանգուցեալի բարեկամներից և քաղաքային ինքնավարութիւնից, որի ձայնաւորները, ինչպէս լսեցինք, իրանց վրա էին վերցրել թաղման ծախքերը։

Ղազարեանը մեր գաւառի ամենահին ուսուցիչներից մէկն էր. նա իր ուսուցչական անցեալ շրջանում իր սրբազան գործն է կատարել գիւղական խեղճ ու աղքատ շրջանակում։ Թողել է 5 որբեր և կին։

Հանգիստ և խաղաղ քուն գաւառական անխոնջ ու չարքաշ ուսուցչի աճիւնին։

Սաղանգարեան

Երախտի[illegible]

Բորժոմ, 8 մարտի

Ցունվար ամսին երեկոյի վառած լուցկուց բռնկելով մանրավաճառ Յակոբ Ամիրխանեանի կրպակի ներքնատան նաւթի տակառը՝ սպառնում է հրդեհի ճարակ դարձնել թէ Ամիրխանեանի և թէ նրա երկու կողքին ճոթավաճառ Եազօր Յակոբեանի և մանրավաճառ Համազասպ Յարութիւնեանի խանութները իրանց ապրանքներով։ Հաւարի վրա՝ ժողովուրդը հաւաքվում է հրդեհատեղին. ոմանք վտանգի ենթարկված խանութների ապրանքն ազատում, ոմանք էլ սկսված հրդեհը տեղն ու տեղը հանգցնում են։

Անցնում է մի քանի ժամանակ, Համ. Յարութիւնեանը հաւաքելով իր խանութի ապրանքը ազատող երիտասարդներին ասում է.

— Տղայք, ես չուզենալով ձեզ լոկ խօսքով շնորհակալութիւն անել՝ որոշել եմ 50 ր. տալ։ Ի՞նչպէս էք կամենում. այդ փողը ձեզ համար սեղան սարքեմ, թէ ձեր անունով այդ գումարը ուսումնարանին նուիրեմ։

Երիտասարդութիւնը միաձայն որոշում է 50 ր. նուիրել ուսումնարանին։

Գովելի է երիտասարդութեան խելացի որոշումը, շնորհակալութեան արժանի է Հ. Յարութիւնեանի խրախուսող վարմունքը։ Եթէ ուրիշներն էլ, դէպք ներկայացած միջոցին, հետևէին Յարութիւնեանի օրինակին—որ ի դէպ է ասել՝ ամեն տարի սիրայօժար տալիս է դպրոցին 30 ր. նուէր, և բացի դրանից, իր պսակադրութեան 25-ամեակի առիթով էլ նուիրեց 100 ր.—այն ժամանակ ուսումնարանն էլ նիւթական այսպիսի տագնապի մէջ չէր լինի։

Գոնէ այս անգամ վտանգից ազատված միւս խանութների տէրերը հետևէին այս բարի օրինակին։ Ջէ՞ որ ժողովուրդը նրանց էլ օգնութեան հասաւ և ամեն մարդ էլ պիտի կատարէ իր բարոյական պարտականութիւնը։

Անցորդ

Նուիրատուութեան մի նոր ձև

Ցարսկիէ-Կոլօդցի, 5 մարտի

Օ. Օհանջանեանի, Լ. Ամեանի, Ա. Օթարեանի և Ա. Լիանոզեանի շոգէաղացի և ձիթագործարանի կառավարիչ Օհանջան Օհանջանեանը խոստացաւ ամեն տարի բանուկ օրերից մէկը նուիրել Ցարսկիէ-Կոլօդցիի հայոց դպրոցին օգոստոս ամսին։ Այդ օրում շոգէաղացը և ձիթագործարանը ինչ զուտ արդիւնք ունենայ, օգուտը յատկացվելու է դպրոցին։ Այդպիսով՝ դըպրոցը կունենայ տարեկան 15—20 ր. եկամուտ։ Այս տարի դպրոցին նուիրվեց փետրվարի 28-ի օրը։ Ծախսերը դուրս եկած՝ դպրոցին մնաց 8 ր. 36 կ.։ Ցանկալի է, որ Օհանջանեանից օրինակ վերցնեն նաև ուրիշներ։

Նորընտիր երեցփոխ Նիկ. Խաչումեանը գործում է եռանդով։ Եկեղեցին ունի բաւական մոմ և մոմավաճառութիւնը աջող է ընթանում։ Զատկից յետոյ երեցփոխը վերանորոգելու է եկեղեցու ցանկապատը և ուսումնարանի պատշգամբը, որը կը նստի մօտ 100 ր.։

N. N.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

◆ Կիրակի, մարտի 10-ին, Վանքի աւագ եկեղեցում խուռն բազմութեան ներկայութեամբ «Հայր մեր»-ից առաջ աւագ. երէց Երզնկեանը կարդաց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գէորգ V-ի կօնդակը՝ Էջմիածնի սինօդի անդամ Մեսրոպ եպ. Տէր-Մովսիսեանին Վրաստանի և Իմերէթի հայոց թեմի առաջնորդի պաշտօնում նշանակելու մասին։ Վեհ. Կաթ. օրհնելով Թիֆլ. թեմի հայ ազգաբնակութեան բոլոր խաւերին՝ յորդորում է ամեն մինին բարոյական աջակցութիւն ցոյց տալ առաջնորդին՝ սրա ծանր ու պատասխանատու պաշտօնում։ Պատուիրում է սիրել միմեանց և միաբան լինել ազգային գործերում։ Մատնանշում է դպրոցական ու հասարակական այլ ձեռնարկութիւնների զարգացման ու պահպանման վրա և այլն։ Եկեղեցում երգում էր քառաձայն խումբը։

◆ Ամսիս 10-ին, կիրակի օրը, պատարագի ժամերգութիւնից յետոյ Թանգոյեան եկեղեցու ծխական հոգաբարձութիւնը իր դպրոցի աւագ ուսուցչի հետ ներկայացաւ թեմիս առաջնորդ Մեսրոպ եպիսկոպոսին։ Սրբազանը, իբրև պատասխան հոգաբարձութեան նախագահի կողմից արված ողջոյնին, ասաց, որ ինքը, ինչպէս և շեշտված է կաթողիկոսական կօնդակում, գործելու է ժողովրդի հետ և նրա աջակցութեամբ. շուտով ինքը մտադիր է այցելել դպրոցները, անձամբ տեղն ու տեղը ծանօթանալու դպրոցական կարիքների հետ և ապա դիմելու է հոգաբարձական մարմինների աջակցութեան մեր դպրոցական կեանքի բարւոքման միջոցներին ձեռնակելու համար, որ կազմում է ներկայումս մեր թեմական առաջնորդական գործունէութեան առաջնակարգ կողմը։ Նոյն օրը ներկայացաւ նաև Թիֆլիսի եկեղեցիների քահանայական դասը, որին սրբազանի կողմից ուղղված ճառի մէջ շեշտվում էր այն միտքը, թէ չը պէտք է դիմել իրան բողոքներով և գանգատներով, այլ դրական և ազգօգուտ խորհուրդներով, որ ինքը մենակ չէ կարող՝ առանց քահանայական դասի՝ գործել, ուստի հրաւիրում է բոլորին նուիրվել իրա հետ հայ ժողովրդի աւանդական, նուիրական հաստատութեան շիտակ ծառայութեանը։

◆ Մեզ յայտնում են, որ Թիֆլիսի Հայ Ազգագրական Ընկերութիւնն էլ իր կողմից մտադիր է յարգել Գ. Սունդուկեանի յիշատակը, հրաւիրելով ժողով մարտի 20-ին։ Նիստը նուիրված կը լինի Գ. Սունդուկեանի թողած գրական ժառանգութեանը և մասնաւորապէս ազգագրութեան մատուցած նրա ծառայութեանը։

◆ Թիֆլիսում կազմվել է մի կօմիտէտ՝ տօնելու նկարիչ Շամշինեանի գեղարուեստական ու մանկավարժական գործունէութեան 25-ամեայ յօբելեանը։ Այդ առիթով ամսիս 17-ից Արտիստական Ընկ. դահլիճում բացվում է յօբելեանական ցուցահանդէս նրա վրձինին պատկանող պատկերներից։ Յիշեալ յօբել. յանձնաժողովի անդամներ են՝ իշխ. Մարիամ Թումանեան, Ն. Կրամարենկօ, Լ. Իսատամեան, Ե. Խալաթեան, Ա. Մելիք-Բէգլարեան, Ե. Դօլուխանեան, Մ. Միքայէլեան և Գ. Բաշինջաղեան։

◆ Բանանցի (Գանձակի գաւ.) հայոց ծխ. դպրոցի հոգաբարձութիւնը խնդրում է մեզ թոյլ տալ իրան՝ յայտնելու իր շնորհակալութիւնը Ա. Զաքէթեանին, որ անցեալ տարվայ ընթացքում մի օրինակ «Մշակ» է նուիրել յիշեալ դպրոցին։ Նոյնպէս շնորհակալութիւն է յայտնում Վարդալուի հասարակութեան կողմից Կար. ք. Տէր-Սահակեանը Զ. Բալուղեանին նրա համար, որ վերջինս ներկայ տարվայ ընթացքում մի օրինակ «Մշակ» է նուիրել յիշեալ գիւղի հասարակութեանը։

◆ Ռօմանօվների Տան Թագաւորութեան 300-ամեակի տօնակատարութեան առիթով խմբագրութեանս մէջ շարունակում են ստացվել գաւառի զանազան անկիւններից թղթակցութիւններ, որոնցում նկարագրված են հանդիսակատարութիւնները։ Այդ ստացված նամակներից առանձնապէս յիշատակելի է Տաշքէնդի թղթակցութիւնը, ուր նամակագիրը ի միջի այլոց յայտնում է, թէ Միջին-Ասիայի մայրաքաղաքի փոքրաթիւ հայ գաղութի կողմից ես մի պատգամաւորութիւն է ներկայացել—կազմված՝ գաղութի ծխատէր Մ. ք. Տէր-Մկրտչեանից և հոգաբարձ. անդամներ Մ. Ծատուրեանից և Ա. Թադէոսեանից—գեն.-նահանգապետ Սամսօնօվին և խնդրել նրան տեղական հայ գաղութի հաւատարիմ հպատակութեան զգացումներն արկանել Թագաւոր Կայսրի գահոյքին, նոյնպէս և յայտնել, որ տեղական հայ գաղութը մաղթում է Ռօմանօվների Տանը բազդաւոր թագաւորութիւն երկար տարիներ։ Գեն.-նահանգապետը շնորհակալութիւն է յայտնել արտայայտված անկեղծ զգացումների համար և խոստացել է իր կողմից՝ այդ մասին զեկուցել Թագաւոր Կայսրին։

◆ Այսօր դերասան Զարիֆեան հանդէս կը գայ «Համլէտի» դերում Արքունական թատրոնում։

◆ Արդարադատութեան մինիստրութեան մէջ մշակվել է օրինագիծ՝ ազատելու Կովկասում հաշտարար դատաւորներին քննիչի պարտականութիւններից, հաստատելու քննիչների պաշտօններ այդ հիման վրա և վերացնելու հաշտարար դատաւորների օգնականների պաշտօնները։

◆ Թոքախտի դէմ Մաքառող Կովկասեան Ընկերութիւնը խնդրում է մեզ ապել, որ ապրիլի 20-ին, «Սպիտակ ծաղկի» օրը, մտադրութիւն կայ կազմել շքեղ զարդարված աւտոմօբիլների երթ մրցանակներով, որոնք կը տրվեն հասարակութեան ընտրութեամբ։ Ովքեր կը կամենան մասնակցել այդ երթին, թող նախօրօք տեղեկացնեն գեներալի կին Ա. Միլլաէվսկայայի բնակարանը (Есеньевская, 5), հինգշաբթի օրերը ժ. 4—6։ Այստեղ հէնց տրվում են բացատրութիւններ ու տեղեկութիւններ ցանկացողներին։

◆ Թիֆլիսի նահանգապետը պահանջեց քաղ. վարչութիւնից իրան ներկայացնել դումայի այն նիստի արձանագրութիւնը, ուր քննվեցին Սուլաբէքիձէի գործողութիւնները։

◆ Բարձրագոյն մանիֆեստի ոյժով բանտից արձակվեց առաջին Պետական Դումայի անդամ Ռամիշվիլին։

◆ Հայուհեաց «Մեղու» ընկ. աշխատանքի տան վարչութիւնը խնդրում է ապել, որ ինքն շնորհակալութեամբ ստացել է Հաւլաբարի ակումբի աւագներից յօգուտ ընկերութեան Հաւլաբարի բաժանմունքի ձրի ճաշարանի՝ 30 րուբլի։

◆ Շլիսէլբուրգի բանտից ազատված յայտնի Մօրօզօվը համաձայնութիւն է յայտնել մի դասախօսութիւն կարդալու մարդկութեան ու տիեզերքի մասին Թիֆլիսում, յուլիսին գումարվող բնագէտների և բժիշկների համագումարին։

◆ Աւ. Մուղդուսի-Ցակոբեանը խնդրամատոյց է եղել հրատարակել Թիֆլիսում կօպէկանոց մի ռուսերէն օրաթերթ «Знакъ Тифлиса» անունով։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂ. ԱՐ.

ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐ Գ. ՎՐՈՅՐԻ ԿՕՆՑԵՐՏԸ

Ջութակահար Գ. Վրոյրի կօնցերտին ունկնդրեցինք կիրակի, մարտի 10-ին, Կայսերական Երաժշտական Ընկ. Թիֆլիսի ճիւղի «Ալիխանեան» դահլիճում երաժշտասէր ստուարաթիւ հասարակութեան հետ։

Իր կարճաժամանակեայ Թիֆլիսաբնակութեան ընթացքում Գ. Վրոյրը կարողացել է բաւական համբաւ ու համակրանք վաստակել Թիֆլիսի հասարակութեան այլ և այլ շրջաններում շնորհիւ իր երաժշտական ընդունակութեանց և էլ առաւել զարգացած տեխնիկայի։ Այդ գիշեր բէլգիացի հռչակաւոր պրոֆ. Թօմսընի նախկին աշակերտը ապացուցեց, որ ապարդիւն չեն իր ուսուցչի ջանքն ու աշխատանքը արժանաւոր աշակերտ արտադրելու գործում։ Իր նուագած մի շարք երաժշտական դժուարին կտորները ընդունվեցին հիացմունքով և գոհունակութեամբ, որի բնական հետևանքով Գ. Վրոյրը վարձատրվեց բուռն ծափերով, ծրագրից դուրս ես մի քանի կտորներ նուագելով bis-երին։

Առանձնապէս գուրալի էր և վարպետօրէն կատարված Paganini-ի «Hexentanz» (Չար ոգիների պար) կտորը, որից յետոյ bis-երին զիջելով Գ. Վրոյրը նուագեց «Mazourka»-ն մշտական աջող նուագակցութեամբ օր. Ն. Ասլամազեանի։

Ակներև փաստ ու ճշմարտութիւն է, որ Գ. Վրոյրի ընդունակութիւններին և երաժշտական «Kalitecnik»-ի, ինչպէս ասում են յայնները, անհամապատասխան է ձեռքումն ունենալ այնպիսի ջութակ, որպիսին վրա մինչև այսօր նուագում է նա։ Որչափ գեղեցիկ մի գործ կը լինէր, եթէ Թիֆլիսի երաժշտասէր ունեւորներից մէկն ու մէկը Գ. Վրոյրին հնարաւորութիւն տար իրան արժան մի ջութակ ունենալ։ Ակներև մի փաստ է, որ հանգուցեալ ջութակահար Դ. Դաւթեանի ունեցած աջողութիւնների ազդակներից մէկն էլ նրա թանգարժէք և լաւ ջութակն էր. Dixi et salvavi. Ուշադրութեան միանգամայն արժանի էին տ. տ. Բախի և Գերմանի երգած ռօմանսները. սրանց հասարակութիւնը վարձատրեց բուռն ծափերով, հարկադրելով երգել նաև bis-երին։

Ց. Գ.—եան

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հինգշաբթի, ամսիս 7-ին, Կ. Հ. Բ. Ընկ. դահլիճում հայ գրողների հերթական երեկոյին տեղի ունեցաւ նախընթաց շաբաթվայ դասախօսութեան առիթով զրոյց։

Զրոյցը բացվեց Ց. Սոլովեանի նախագահութեամբ և վերջացաւ բաւականին ուշ, գիշերվայ ժամը 1-ին։ Պատճառն այն էր, որ Գրողների Ընկերութեան վարչութիւնը, ինչպէս պարզվեց յետոյ նախագահի դիտողութիւնից, կարգադրել էր երկու դիմադիր խօսողներ—պ. պ. Մատէնճեանին և Աղբալեանին, որոնցից առաջինը խօսեց 1 ժամ, յետոյ, նորից բաւական չը համարելով, երկրորդ անգամ՝ կէս ժամ, իսկ պ. Աղբալեան $^3/_4$ ժամ։ Ճիշդ է, թէ նախագահի դիտողութիւնները և թէ ժողովականներից մի քանիսի առարկումները, թէ այնքան էլ յարմար չէ, որ մի դասախօսութեան դիմաց ընդդիմախօսները ժամերով վիճաբանական ճառեր ասեն—այդ անյարմարութիւնը բերին, սակայն ժողովականները պահանջեցին, որ որոշված 10 րոպէն երկու խօսողների՝ Մատէնճեանի և Աղբալեանի համար չը սահմանափակվի։

Մենք կարծում ենք, որ չը սահմանափակելը չէ նշանակում, որ ժամերով պիտի առարկել։

Անցնենք վիճաբանողներին. պ. Ա. Յարութիւնեան ամփոփից իր անցեալ դասախօսութիւնը Ա. Իսահակեանի մասին՝ մի անգամ էլ թւելով նրա արժանիքները, և-

զուի և պատկերների ճոխութիւնը, այնուամենայնիւ չշտեց, որ Ա. Իսահակեանի փիլիսօփայական մտածողութիւնները թոյլ են։

Վէճերին մասնակցեցին Հ. Ծուղուրեան, Մատէնճեան, Վալադեան, Դեմիրճեան, Աղբալեան։

Մատէնճեանը քննութեան առաւ լեզուի պակասաւոր կողմերը, իսկ ներքին բովանդակութեան գալով ասաց, որ նիւթը չունի միութիւն, քանի որ լեզուն էլ թոյլ է։

Թուլութիւնը նկատւում է աւելորդաբանութիւնների մէջ, որ մի առ մի բերում էր օրինակներով։

Աղբալեան գտնում է, որ մենք մեր գրողների վերաբերմամբ այնքան էլ խիստ չը պէտք է լինենք. հայերին վիճակված է համադրել Արեւելքի և Արեւմուտքի արուեստը. և մասնաւոր է անում Իսահակեանի առաւելութիւնները՝ իբրև հայ ոգուն հարազատ մի գրողի։

Դեմիրճեան գտնում է, որ Իսահակեանը նկարչական գրող չէ, այլ երաժշտական։

Դասախօսը հերքում է Մատէնճեանի առարկութիւնները և նորից շեշտում Իսահակեանի առաւելութիւնները և թերի կողմերը։

Նախագահը եզրափակում է խօսածները, կարճ խօսքերով առարկում է Մատէնճեանին, որ մի բանաստեղծի միտքը թոյլ լինելու պատճառը այն չէ, որ նրա լեզուն է թոյլ, այլ լեզուի թուլութիւնը հետեւանք է մտքի թուլութեան, և ցոյց է տալիս Իսահակեանի փիլիսօփայական տեսակէտների թերի կողմերը։

Վերջում տեղի ունեցաւ երաժշտական մաս. պ. Դեմիրճեան նուագեց գեղեցիկ կերպով արեւելեան եղանակներ։ Հաւփ.

ԱԲԷԼԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆ ԽՄԲԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ԲԱԳՒՈՒՄ

«Զ ա ր ո գ ի»

Բագու, 6 մարտի

Երէկ երեկ. Աբէլեան-Արմէնեան խումբը խաղաց՝ առաջին անգամ Բագուի բեմի վրա՝ Շիրվանզադէի նոր պիէսը՝ «Զար ոգի»։

Շիրվանզադէն Սունդուկեանից յետոյ մեր հասարակութեան ամենասիրելի դրամատուրգներից մէկն է, և նրա իրական կեանքից վերցրած պիէսները միշտ էլ մեծ աջողութիւն են գտնում։ Այդպէս են նրա «Պատուի համար», «Եւգինէ», «Նամուս», «Զար ոգի», որոնք միշտ էլ անմահ կը մնան մեր բեմի վրա։ Իբրև այդպիսին Շիրվանզադէն ներկայանում իր հաւը չունի մեր դրամատուրգների մէջ։

Ճիշդ է, վերջին տարիներս նա փորձեր արեց այլ ուղղութիւն տալու իր տաղանդին իր «Կործանվածը» ու «Աւերակների վրա» պիէսներով, որոնք աւելի հրապարակախօսական բնոյթ էին կրում և այն էլ չափազանց տենդենցիօզ, բայց նա աջողութիւն չը գտաւ հասարակութեան կողմից և դարձաւ իր նախկին ուղին բռնեց։ Այդպէս էլ հարկաւոր էր։

Շիրվանզադէի տաղանդի ամբողջ թափը ապարէզ է գտնում միայն կեանքի իրական նկարագիրների մէջ, որոնց նա այնքան լաւ ծանօթ է և որոնք միայն նրա տաղանդին են յատուկ։

Եւ այդ իրական կեանքի նկարագիրների մէջ «Զար ոգին» իր պատուաւոր տեղը կունենայ։

Պիէսայի բովանդակութիւնը ծանօթ է ընթերցող հասարակութեանը թէ նրա «Ցաւագարը» վէպիկից և թէ մամուլում լոյս տեսած քննադատութիւններից, այնպէս որ մենք դրա վրա կանգ չենք առնի։ Կասենք միայն այն, որ պիէսի բոլոր տիպերն էլ կենդանի են և իրական. ճիշդ է, նրանք այժմ այն չափերով հազիւ թէ գոյութիւն ունենան Շամախում, որի կեանքից է վերցված պիէսան, բայց գոյութիւն ունեցել են և դեռ այժմ էլ շարունակում են գոյութիւն ունենալ գաւառական շատ խուլ անկիւններում, որոնց առօրեայ կեանքը լիքն է այդ արբեցող պորտաբոյծ Ոսկաններով ու նրա կին Շուշաններով, գիժ Դանիէլներով, Զանիբշանի պէս սկեսուրներով, Զաւահիրների պէս տեգրակներով, Միանասգի պէս վհուկներով, Մուրադի պէս իր ճակատագրին գերի ամուսիններով և Սօնայի պէս լուռ ու տնմառունչ հարսներով, որի պէս ով գիտէ քանիսներն են զոհ գնում ամբոխի անհաւատութեան։

Այո, «Զար Ոգին» դեռ կենդանի է մեր հասարակութեան ստորին խաւերում և շարունակում է հարիւրաւոր անմեղ զոհերի արիւնը ծծել։

Պիէսան խաղում է խումբը շատ լաւ անսամբլով։

Անմաման գիժ Դանիէլ է Աբէլեանը, որը երեան է գալիս այդ դերի մէջ իր տաղանդի ամբողջ թափով։ Նոյնքան գեղեցիկ են տիկ. Դուրեան-Արմէնեան (Սօնա) և պ. Ալիխանեան (Մուրադ)։ Բաւականին աջող են պ. Ցարութիւնեան (Ոսկան), Զաբէլ (Շուշան), տիկ. Գուլազեան (Զաւահիր), Բերոյեան (Զոփռա Կարապետ), Մանուէլեան (Վհուկ)։ Չափազանց գեղեցիկ երեխաներ են Արուսեակ, Գուլազեան, Առաքելեան, Մարի, որոնցով սկսում է առաջին գործողութիւնը և որոնց մանկական խա-

ղերը շատ բնական տպաւորութիւն էին թողնում։

Թոյլ էր խաղում տիկին Սօֆիկ Զաանիշանի դերում։ Դերասանուհին շարժումներ համարեա թէ չունի, բացառութեամբ միայն ձեռքերի միօրինակ վայր ու վեր անելու, և չէ կարողանում տիրապետել իր ձայնին, որը չափազանց վատ տպաւորութիւն է թողում։

Պիէսան դրված էր շատ գեղեցիկ կերպով։ Աչքի էին ընկնում մանաւանդ առաջին գործողութեան գեղեցիկ և բնական դեկօրացիաները. անսամբլը լաւ էր։

Թատրոնը համարեա թէ լիքն էր և հասարակութիւնը ոգեւորված ծափահարում է դերակատարներին և հեղինակին, որը մի քանի անգամ բեմ հրաւիրվեց։

«Հին Աստուածների» առեղծած մտաւոր կօշմարից յետոյ՝ ուրախալի է տեսնել այդպիսի առողջ, կեանքից վերցված պիէսների աջողութիւնը, որ ապացուցում է, թէ մեր հասարակութիւնը դեռ գիտէ զանազանել լաւը վատից, իրականը ֆանտազիայից։

Վաղարշակ Թումանեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Պետերբուրգ, 2 մարտի

Մեր բազմիցս կրկնած դիմումներից շատերը մինչև օրս մնացել են անպատասխան բոլոր այն անձանց կողմից, որոնք տարբեր ժամանակներում օգտվել են Պետերբուրգի հայ ուսանողութեան «ժողովի» նիւթական միջոցներից, չը նայած որ մենք այդ պարոններին դիմել ենք ապահովագրված նամակներով։

Ի նկատի ունենալով, որ «ժողովի» պարտապանների այգօրինակ վարմունքը ստիպում է մեզ՝ նրա անդամներիս՝ դիմել աւելի կտրուկ ու խիստ միջոցների, այն է՝ հրատարակել պարբերական մամուլի մէջ նրանց անուն ազգանունները և կամ դիմել դատարանի, որ անդուրեկան ու անյարմար է մեր պարտապաններից շատ-շատերի համար, որոնք հասարակութեան մէջ որոշ դիրք ունենալուց զատ՝ ունեն նաև աչքի ընկնող վաստակ, կրկնում ենք՝ նման զանազան անհաճոյ թիւրիմացութիւնների ու դժկամութիւնների տեղիք չը տալու համար, այս նամակով գալիս ենք մի աւելորդ անգամ եւ խնդրելու մեր պարտապաններին, որ փութան մինչև մի ամիս՝ այս նամակը լոյս տեսնելու օրից՝ վերադարձնել իրանց պարտքը՝ ամբողջովին կամ մաս մաս հետեւեալ հասցէով՝ Петербургъ, Крестовскій островъ, Константиновскій проспектъ, домъ № 13, кв. № 1, студенту Степану Саркисянцу.

Մեր բոլոր այն պարտապաններին, որոնց հասցէն չունենալու պատճառով մինչև օրս չենք դիմել, խնդրում ենք բարի լինեն յայտնելու իրանց ուր լինելը և հասցէն, որպէսզի հնարաւորութիւն ունենանք ծանուցանել նրանց իրանց պարտքի չափը։

Ցաւում ենք, որ այս դիմումը չի մնայ՝ «ձայն բարբառոյ յանապատի» և այդպիսով հնարաւորութիւն կը տայ չը դիմել ծայրայեղ միջոցների։

Ի դիմաց Պետերբուրգի հայ ուսանողութեան «ժողովի»՝

Ստեփան Սարգսեան

Գ. Բաղդասարեան

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

✦ Բալկանեան դաշնակիցների դրամական պահանջի հարցը Թիւրքիայից՝ վճռել է Պարիզի միջազգային վեհաժողովը պահանջող կողմերի ներկայացուցիչների մասնակցութեամբ։

✦ «Н. Вр.»-ի թղթակցի առելով՝ անգլիացի ժողովուրդը դատապարտում է Աւստրիայի քայլերը՝ կլանելու չերնոգօրական մի բուռն ժողովրդի արդար իրաւունքները։

✦ Ռուսաստանը՝ հէնց Չերնօգօրիայի շահը նկատի առած՝ ցանկալի է գտնում, որպէս զի Սկիւտարը դառնայ Ալբանիայի սեփականութիւն։ Սակայն այդ առիթով Ռուսաստանը ոչ մի համաձայնութիւն դեռ չէ տուել, պահելով իրան գործողութեան լիակատար ազատութիւն Սկիւտարն անձնատուր լինելուց յետոյ։

✦ Իտալիան և Աւստրիան համաձայնութիւն կապեցին միասին գործելու Չերնօգօրիայի դէմ։

✦ Ադրիանուպոլսի մօտ բուլղարներից մեծ թւով մարդիկ են ցրտատար լինում։

✦ «Н. В.»-ի թղթակիցը հեռագրում է, որ «Մ. և Ա.» կոմիտէտը սպառնական նամակ է ուղարկել Մահմուդ Շէվքէթ-փաշային, որ եթէ հաշտութիւնը կնքվի Ադրիանուպոլսի զիջումով, այն ժամանակ, համաձայն վճռի, նա կենթարկվի տէրրորի։

✦ Չը նայած պաշտօնական ազդին, մի քանի տեղեկութիւններ պնդում են, թէ իբր յունաց Գէորգ թագաւորին սպանողները երկու թիւրքեր էին, որոնցից մէկին ամբոխը ենթարկեց Լինչի դատաստանին։ Յունական իշխանութիւնները երկիւղ կրելով սոսկալի յոյն-մահմեդական կոտորածից՝ անմիջապէս յայտարարեցին, թէ արքայասպանը յոյն հոգեկան հիւանդ է։

✦ Մի վերսիայով յունաց թագաւորին տէրրորի ենթարկեց յունական զինուորական լիգան մակեդոնական խնդրում թոյլ քաղաքականութիւն վարելու համար։

✦ Աւստրո-չերնօգօրական լարված յարաբերութիւնները ամենուրեք բորսաներում գները իջեցնում են։

✦ Աւստրիական զինուորական լիգան ցնծում է։ Հաւատացնում են, որ Աւստրիան շուտով Չերնօգօրիա է արշաւելու Հերցէգովինայի կողմից։

✦ Երբ յունաց թագաւոր Գէորգ իր ադիւտանտին ասաց, թէ գանիական գրողը իր կենսագրութեան է ձեռնարկել, բոլէպաբէս եռեւից մի անյայտ մարդ աղաղակեց. «Անաքեզ» և կրակեց։ Վիրաւորված թագաւորը շշնջաց. «Ես ուրախ եմ, որ թողնում եմ որդուս և ժողովրդին Ցունաստանը երկու անգամ մեծ, քան ես այն ստացայ»։

✦ Պետերբուրգից Վիէննայի ռուսաց դեսպանին յանձնարարվեց բրագեկ լինել Աւստրիայի իսկական մտադրութեան մասին Չերնօգօրիայի վերաբերութեամբ։

✦ Սալոնիկից Ալբանիա եկաւ 15 շոգենաւ սերբիական զօրքերով։

✦ Սօֆիայում հեռագիր է ստացվել, որ Չաթալջայի մօտ վերջին կռիւներում թիւրքերը կորցրել են մօտ 20,000 մարդ։

✦ Վատիկանը վճռել է պաշտպանել Աւստրիային Չերնօգօրիայի և Սերբիայի դէմ։

✦ Սերբիան և Չերնօգօրիան դիմեցին Ռուսաստանին պաշտպանութիւն խնդրելով Աւստրիայի խիստ քայլերի դէմ։

✦ Մեծ պետութիւնները մտադիր են Սիլիստրիան բաժանել բուլղարների և ռումինների միջև։

✦ Ֆերդինանդ թագաւորը Պետական Դումայի անդամ Միլիւկովին ընծայեց իր լուսանկարը հետեւեալ մակագրութեամբ. «Ի յիշատակ միասին անցրած անմոռանալի օրերի»։

✦ Վարշավայի շրջանի պահեստի գնդերն արձակվեցին։

✦ Ռուսաստանը, Ֆրանսիան և Անգլիան սպասողական դիրք են բռնել աւստրո - չերնօգօրական միջադէպի խնդրում։

✦ Թէհրանում մի խումբ ոստիկաններ կանգնեցրին ներքին գործերի մինիստրին պալատի ճանապարհի վրա, պահանջելով ռոճիկները։ Մինիստրի մեկնելուց յետոյ օդում լավեցին կրակոցներ։

✦ Բենդեր-Աբասում ինքնասպանութիւն գործեց ռուսաց հիւպատոս Դմիտրիեվը, որը ուրիշով փոխարինվեց առանց վաղօրօք տեղեկացվելու այդ մասին։

✦ Քիրմանում սաստիկ ծաղկի համաճարակ է։

✦ Այս օրերս Կարլսրուէ դաշտում խորտակվեց նոր շինված ցեպելինեան դիրիժաբլը, որի արժէքն է 700,000 մարկ։

✦ «Н. В.»-ի առելով, «Прав. Вѣстникъ»-ի խմբագիր նշանակվել է իշխան Ս. Ուրուսօվը։

✦ «Н. В.»-ի առելով, առեւտրի ու արդիւնաբերութեան մինիստր Տիմաշէվը այս շաբաթում բացատրութիւններ է տալու Պետական Դումայում նաւթարդիւնաբերողների սինդիկատի և նրա դէմ կառավարութեան ձեռք առած միջոցների մասին։

✦ Թէև մի աղբիւրից տեղեկացնում են, որ ներքին գործերի մինիստր Մակլակովը, չը նայած խաւերի դժգոհութեան, կը մնայ իր պաշտօնում, որովհետև ներկայումս ցանկալի չէ համարվում մասնակի փոփոխութիւն կաբինէտի մէջ, այնուամենայնիւ ուրիշ աղբիւրներ խօսում են որոշ կերպով Մակլակովի յաջորդների մասին. այդպիսիներն են օրինակ՝ Դուրնովօ, Ստիշինսկի, Նէյդգարդ։

✦ «День»-ը արժանահաւատ աղբիւրից յայտնում է, որ Լըժինի գործը կը դադարեցվի Բարձրագոյն հաճութեան կարգով։

✦ Գեներալ Ռատկօ Դմիտրիէվի Պետերբուրգ գալու նպատակն է կնքել ռուս-բուլղարական դաշնակցութիւն։

✦ Գեներալ Տօլմաչէվը նշանակվեց Պրիամուրեան նահանգապետ։

✦ Ռուս-ասիական բանկը դարձաւ «Н. Время» և «Р. Слово» թերթերի փայատէր։

✦ Պարզվեց, որ յօբելեանական հանդէսներին ժող. լուս. մինիստր Կասսօն բացակայում էր այն պատճառով, որ իրազեկ էր եղած ոստիկանութեան դեպարտամենտից, թէ նրա կեանքի դէմ պատրաստվում է մահափորձ։

✦ Առ 1-ն յունվարի 1913 թ. Ռուսաստանի պետական պարտքը կազմում էր 8,848,000,000 րուբլի։

✦ Արդարադատութեան մինիստր Շչէգլովիտովը Պետական Դումային յայտնեց, թէ Կովկասում երդուեալների դատարան մտցնելը անկարելի է, որովհետև ազգաբնակութիւնը անծանօթ է ռուսերէնին, ժողովուրդների միջև դեռ տիրում է ցեղական թշնամութիւն։

✦ Չինաստանը Ճապոնիայի հետ պայմանագիր է կապում Չինաստանի ամբողջութիւնը պաշտպանելու համար։

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

(ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՀԵՌ. ԳՈՐԾ.)

9 մարտի

ՆԻՒ-ԵՕՐԿ։ Ալաբամում, Ինդիանայում և և Օհայօ Սիտիում ուրագանը պատճառեց մի քանի միլիոն դոլլարի վնաս։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Նահանգական դատարանը «Новая Русь»-ի խմբագիր Զախէնչկովսկիին գեներալ Կօլիւբակինին վիրաւորելու համար դատապարտեց, Բարձրագոյն հրովարտակի ուժով, մի ամիս բանտարկութեան՝ փոխանակ երեքի։

Փակվեց միացեալ ազնուականութեան ընկերութիւնների համագումարը։

Փետրվար ամսում յօգուտ օդային նաւատորմի ստացվեցին նուէրներ 36,649 ր. 74 կ.։

«День» լրագրի խմբագիրը ենթարկվեց 500 ր. տուգանքի։ Դատ է սկսված «Р. Молва»-ի խմբագրի դէմ։

ՄՕՍԿՎԱ։ Հոգեհանգիստ կատարվեց Գրանովսկիի գերեզմանի վրա ծննդեան 100-ամեակի առիթով։ Համալսարանի պրօֆեսօրների խորհուրդը իր նիստում Գրանովսկիի յիշատակը յարգեց յոտնկայս։

10 մարտի

ՏԷԳՈՒՍԻԳԱԼՊԱ։ Վախճանվեց Հոնդուրասի պրեզիդենտը։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Հանդիսաւորապէս բացվեց համառուսական տնայնագործական ցուցահանդէսը մինիստրների, Պետական Դումայի և Խորհրդի անդամների և մեծ թւով հրաւիրված անձերի ներկայութեամբ։ Ամենահպատակ հեռագիր ուղարկվեց Կայսրուհի Ալէքսանդրա Ֆէօդօրովնային։

Ձիարշաւներին 10,000 ր. մրցանակը շահեց Բրաիլովսկիի «Իգան», որ 3 վերստ տարածութիւնը անցաւ 4 րոպէ $53^6/_8$ վայրկեանում։

ՉԸ ՀԱՍԾՎԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

9 եւ 10 մարտի

Պետերբուրգից—Մելիք-Ալլավերդովային, Ալէքսանդրոպոլից—Պօղօյեանին, Կաղնկայից—Ցարութիւնովին, Սաչեվախօյից—Վարդանովին, Պետերբուրգից—Ստեփանովային, Ցեսից—Մելիք-Ղազարովին, Բաթումից—Թադոսեանին, Ղզլարից—Գէորգովին, Գրօզնիից—Մելիք Ստեփանովին, Վարդաշէնից—Մնացականովին։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ...

ՍԿԱՎՈԼԻՆԸ

լուծողական է դեղհատիկներով, առանց հոտի և համի։

(В. 16434)

№4711 ՄԱԶԵՐԻ ՆԵՐԿ

Ընկուզեայ էկստրակտից

Ներկում է մազերը արագ և հիմնաւոր, նայած ցանկութեան, բնքոյշ շիկագոյնից սկսած մինչև կատարեալ սև։ Անվնասակար լինելը երաշխաւորված է։ Մի սրուակը 1 ր. 20 կ.։ Մեծադիրը 2 րուբ.։

Պարֆիւմէրիա № 4711 Ֆերդ. Միւլգէնս

Մատակ. Նորին Մեծութ. Ռուսաց Բարձր Դրան

ԿԵՕԼՆ Ռ. վ. ● ՌԻԳԱ

Հիմնված 1792 թ.

(М. 529879/529905) 9—7

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ձմերային երթեւեկութիւն)

Ժամերը նշանակված են Թիֆլիսի ժամանակով)

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՄԵԿՆՈՒՄ Է

ԲԱԳՈՒ.—Արագ գնացքը № 2—10 ժ. 12 ր. առ., հասնում է Աղստաֆա 12 ժ. 30 ր., Գանձակ 2 ժ. 55 ր., Եւլախ 4 ժ. 26 ր., Հաջի-Կաբուլ 8 ժ. եր., Բագու 11 ժ. 8 ր. գիշ.։ Պոստաւոր գնացքը № 4—12 ժ. 36 ր. գիշ., հասնում է Աղստաֆա 3 ժ. 30 ր. գիշ., Գանձակ 6 ժ. 41 ր. առ., Եւլախ 8 ժ. 38 ր. առ., Հաջի-Կաբուլ 1 ժ. 13 ր. ցեր., Բագու 5 ժ. 36 ր. ցեր.։ Մարդատար գնացքը № 6—6 ժ. 31 ր. եր., հասնում է Աղստաֆա 8 ժ. 51 ր. եր., Գանձակ 11 ժ. 20 ր. գիշ., Եւլախ 12 ժ. 56 ր. գիշ., Հաջի-Կաբուլ 4 ժ. 40 ր. գիշ., Բագու 7 ժ. 53 ր. առ.։ Խառն գնացքը № 106 (Մարդատարի արագութեամբ ապրանքների համար)—5 ժ. 53 ր. գիշ., հասնում է Աղստաֆա 10 ժ. առ., Գանձակ 2 ժ. 31 ր. ցեր., Եւլախ 5 ժ. 45 ր. ցեր., Հաջի-Կաբուլ 12 ժ. 29 ր. գիշ., Բագու 6 ժ. 54 ր. առ.։

ԲԱԹՈՒՄ.—Մարդատար գնացքը № 11—10 ժ. 3 ր. գիշ., հասնում է Միխայլօվօ 1 ժ. 58 ր. գիշ., Բաթում 10 ժ. 21 ր. առ.։ Պոստաւոր գնացքը № 2—9 ժ. 50 ր. առ., հասնում է Միխայլօվօ 1 ժ. 55 ր. ցեր., Բաթում 11 ժ. 7 ր. գիշ.։ Մարդատար գնացքը № 5—4 ժամ 38 ր. ցերեկվայ հասնում է Միխայլօվօ 8 ժ. 44 ր. եր., Բաթում 5 ժ. 56 ր. գիշ.։ Խառն գնացքը № 107 (մարդատարի արագութեամբ ապրանքների համար)—4 ժ. 20 ր. գիշ., հասնում է Միխայլօվօ 10 ժ. 10 ր. առաւ., Բաթում 12 ժ. 26 ր. գիշ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆ.—Պոստաւոր գնացքը № 4/3—1 ժ. 11 ր. գիշ., հասնում է Ղարաքիլիսա 8 ժ. 30 ր. առ., Ալէքսանդրօպօլ 12 ժ. 7 ր. ցեր., Էջմիածին 5 ժ. 22 ր. ցեր., Ուլուխանլու 5 ժ. 49 ր. ցեր. (առանց Երեւան մտնելու), Նախիջեւան 10 ժ. 15 ր. եր., Ջուլֆա 11 ժ. 40 ր. գիշ.։ Մարդ.-ապրանքատար գնացքը № 8/79 (միայն II և III կարգի վագոններով)—1 ժ. 6 ր. ցեր., հասնում է Ղարաքիլիսա 8 ժ. 23 ր. եր., Ալէքսանդրօպօլ 12 ժ. գիշ., Էջմիածին 6 ժ. 29 ր. գիշ., Ուլուխանլու 6 ժ. 11 ր. առ., Երեւան 5 ժ. 51 ր. առաւ.։ Մարդատար-ապրանքատար գնացքը № 6/5—8 ժ. 10 ր. եր., հասնում է Ղարաքիլիսա 3 ժ. 37 ր. գիշ., Ալէքսանդրօպօլ 7 ժ. 14 ր. առ., Կարս 10 ժ. 48 ր. առ.։

ԲՈՐԺՈՄ.—Մարդատար գնացքը № 95/10—3 ժ. 17 ր. ցեր., հասնում է Գօրի 5 ժ. 57 ր. ցեր., Բորժոմ 9 ժ. 13 ր. եր.։

ԹԻՖԼԻՍ Է ՀԱՍՆՈՒՄ

ԲԱԳՈՒԻՑ.—Արագ գնացքը № 1—9 ժ. 10 ր. եր.։ Պոստաւոր գնացքը № 3—9 ժ. առ.։ Մարդատար գնացքը № 5—3 ժ. 46 ր. ցեր.։ Խառն գնացքը № 107—3 ժ. 8 ր. գիշ.։

ԲԱԹՈՒՄԻՑ.—Արագ գնացքը № 12—8 ժ. 50 ր. առ., Պոստաւոր գնացքը № 4—11 ժ. 32 ր. գիշ.։ Մարդատար գնացքը № 6—5 ժ. 15 ր. ցեր.։ Խառն գնացքը № 106—5 ժ. 15 ր. գիշ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆԻՑ.—Պոստաւոր գնացքը № 40/3—8 ժ. առ.։ Մարդ.-ապրանքատար գնացքը № 6К. 5—1 ժ. 28 ր. ցեր.։ Մարդ.-ապրանքատար գնացքը № 8Э/7—5 ժ. 28 ր. ցեր.։

ԲՈՐԺՈՄԻՑ.—Մարդատար գնացքը № 9/10Б—11 ժ. 22 ր. առ.։

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

Հիմնված 1880 թ.

(Կուկիա, Վօրօնցովի արձանի հանդէպ)

Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից

Ը Ն Դ Ո Ւ Ն Ե Լ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ը

«606»-ի եւ «914»-ի ներարկում բժշկական խորհրդակցութեամբ՝ 11—12 ժ.

Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վեներական (սիֆիլիս) հ.։

Բ. Գ. ԱՂԱՍԱՐԵԱՆ—1—2 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.։

Կ. Մ. ՋԻԿՕՎԱՆԻ—$9^1/_2$—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային։

Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան կանանց և երեխայոց հ.։

Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.։

Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու, վեներական վիրաբուժութեան և միզասեռ. հ.։

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.։

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ—12—1 ժ. մանկաբարձութիւն և կանանց հիւ.։

Ե Ր Ե Կ Ո Ն Ե Ր Ը՝

Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—6—7 ժ.։

ԿԻՆ ԲԺԻՇԿ Մ. Լ. ՌԵՆՆԻԳԵՐ-ԱՐԵՇԵՎԱ—6—7 ժ. մանկաբարձութիւն, կանանց և երեխայոց հիւ.։

Վճարը 50 կ.։ Չքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝

Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

Լ. 0—27

ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ՓՈԽԱՐՔԱՅԻ

ԴԻՒԱՆԱՏԱՆ ՏՊԱՐԱՆԸ

(ԼՕՐԻՍ-ՄԵԼԻՔՕՎՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑ, ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ)

կատարում է ամեն տեսակ տպարանական աշխատանքներ, այն է՝ տպագրում է լրագիրներ եւ ամսագիրներ, գրքեր, բրօշիւրներ, բլանկներ, աֆիշաներ, ծրագիրներ, հարսանեկան հրաւիրատոմսեր, այցեքարտեր եւ այլն։

Ընդունվում են տպագրական պատուէրներ հետեւեալ լեզուներով՝ ռուսերէն, հայերէն, վրացերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, աբխազերէն և լեռնականների բարբառով։ Պատուէրները կատարվում են մաքուր, ճշտօրէն և չափաւոր գներով։ Ընդունվում են նաև շուտափոյթ կատարվելիք պատուէրներ առանձին պայմաններով։

Պատուիրողների ցանկութեան համաձայն, տպարանը պատուէրները կարող է կազմել տալ, կամ բրօշիւրներ շինել, ու այնու յանձնել։

ԿԱՆ ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿ ԹՂԹԵՐ ՊՐԷՑՍ-ԿՈՒՐԱՆՏԻ ԳՆԵՐՈՎ։

Տ ե լ ե ֆ օ ն № 67.

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный